

**LA FORMACIÓ AL
PROFESSORAT EN TIL:
EL PROGRAMA
AVANCEM**

Àlex Tomico Valverde

Tutora: Maria Dolors Cañada Pujols
Seminari 105: Llengües en entorns educatius

Curs 2021-2022

RESUM

D'acord amb les recerques prèvies fetes sobre el model del Tractament Integrat de les Llengües, molts cops els resultats de la implementació d'aquest model no han resultat exitosos, a causa de la falta de preparació i coordinació entre el professorat, l'absència de formació, la falta de temps, etc. Gran part, però, dels resultats d'aquestes recerques provenen d'informants que no han rebut formació específica en TIL. En canvi, en aquesta investigació, poso el focus d'atenció en els participants en el programa de formació AVANCEM, organitzat pel Departament d'Educació. Els objectius principals de la recerca són, d'una banda, veure l'acceptació del model a través de les creences dels participants en la formació i, d'altra banda, analitzar la manera com es treballen els objectius de la formació. Seguint un enfocament qualitatiu, els instruments de recollida de dades que he dissenyat són un qüestionari i una entrevista semiestructurada. Els resultats obtinguts mostren un grau d'acceptació positiu del model i evidencien que les metodologies emprades durant la formació faciliten la tasca de coordinació docent, afavorint el treball de continguts competencial i plurilingüe, encara que hi continuen havent opinions negatives en relació amb el temps de dedicació. Tot i això, el professorat que segueix la formació té una bona acollida del model TIL i, a més, aconsegueix assolir els objectius de la formació de manera satisfactòria, sent capaços d'implementar projectes plurilingües a les aules.

Paraules clau: tractament integrat de les llengües, coordinació docent, formació, competencial, plurilingüe

RESUMEN

De acuerdo con las investigaciones previas sobre el modelo del Tratamiento Integrado de las Lenguas, muchas veces los resultados de su implementación no han resultado exitosos, debido a la falta de preparación y de coordinación entre el profesorado, la ausencia de formación, la falta de tiempo, etc. Pero gran parte de los resultados de estas investigaciones provienen de informantes que no han recibido formación específica en TIL. En cambio, en la presente investigación, pongo el foco de atención en los participantes del programa de formación AVANCEM, organizado por el Departament d'Educació. Los objetivos principales del estudio son, por una parte, ver la aceptación del modelo a través de las creencias de los participantes de la formación y, por otro lado, analizar la forma en la que se trabajan los contenidos de la formación. A través de un enfoque cualitativo, los instrumentos de recogida de datos que he desarrollado son un cuestionario y una entrevista semiestructurada. Los resultados obtenidos muestran que el grado de aceptación del modelo es positivo, y evidencian que las metodologías utilizadas durante la formación facilitan la coordinación entre docentes, favoreciendo también el trabajo de contenidos competencial y plurilingüe. No obstante, algunos profesores tienen opiniones negativas respecto al tiempo de dedicación. Pese a ello, el modelo TIL tiene una buena acogida por parte del profesorado que sigue la formación y, además, consigue que estos logren los objetivos de la formación de forma satisfactoria, siendo capaces de implementar proyectos plurilingües en las aulas.

Palabras clave: tratamiento integrado de las lenguas, coordinación entre el profesorado, formación, competencial, plurilingüe

ABSTRACT

According to existing research on the Integrated Treatment of Languages approach, the results of its implementation have often been unsuccessful, due to a lack of preparation and coordination among teachers, non-training, time constraints, etc. Nevertheless, most of the results of this research come from informants who have not received specific training in ITL. In contrast, in the present research, I focus on the participants of the AVANCEM training programme organised by the Catalan Department of Education. The main objectives of this study are, on the one hand, to see the acceptance of the model through the beliefs of the participants of the programme and, on the other hand, to analyse the way in which the contents of the training are worked on. Using a qualitative approach, the data collection instruments I have developed are a questionnaire and a semi-structured interview. The results obtained indicate that the degree of acceptance of the model is positive, and show that the methodologies used during the training facilitate the coordination between teachers, also encouraging an education based on competences and plurilingualism. However, some teachers have negative opinions regarding the time dedicated to the coordination. Despite this, the ITL approach is well received by the teachers who follow the training and, moreover, ensures that they achieve the objectives of the training satisfactorily, being able to implement plurilingual projects in the classroom.

Keywords: integrated treatment of languages, coordination among teachers, training, competences, plurilingualism

ÍNDEX

RESUM	iii
1.INTRODUCCIÓ	1
2.MARC TEÒRIC	2
Una visió diferent de la diversitat lingüística: el plurilingüisme	2
El Tractament Integrat de les Llengües	4
El TIL a Espanya	5
El TIL al País Basc	5
El TIL a les Illes Balears	8
El TIL a la Comunitat Valenciana	10
El TIL a Galícia	12
El TIL a Catalunya	15
3.EL PROGRAMA AVANCEM	18
4.METODOLOGIA	21
Instruments de recollida de dades	21
Participants	22
Procediment	23
5.RESULTATS	23
Resultats dels qüestionaris	23
Resultat de l'entrevista	27
6.CONCLUSIONS	31
7.BIBLIOGRAFIA	34
ANNEXOS	40
ANNEX 1. Entrevista Rosamaria, coordinadora programa AVANCEM	40
ANNEX 2. Entrevista Núria, assessora LIC	50
ANNEX 3. Correu centres AVANCEM	57
ANNEX 4. Qüestionari	58
ANNEX 5. Continguts de l'àmbit Lingüístic AVANCEM Escola Splai	67
ANNEX 6. Entrevista Xaro, professora Institut Antoni Pous i Argila	69
ANNEX 7. Consentiments informats	76

1. INTRODUCCIÓ

L'elecció del tema d'aquest TFG va sorgir arran de les pràctiques que estic fent durant aquest darrer curs al Departament d'Educació. Al mes d'octubre em vaig incorporar al Servei de Llengües Estrangeres i d'Origen (SLEO). Aquest servei desenvolupa tasques relacionades amb el programa Erasmus +, les llengües d'origen i programes d'innovació en llengües estrangeres. Cadascuna d'aquestes tasques es realitzen en diferents equips. L'equip de programes d'innovació és on he fet l'estada de pràctiques. Aquest equip té en marxa dos projectes de formació de professorat anomenats Generació Plurilingüe (GEP) i AVANCEM. Aquests dos programes de formació tracten sobre l'Aprenentatge Integrat de Contingut i Llengua Estrangera (AICLE) i el Tractament Integrat de les Llengües (TIL), respectivament.

Quan vaig començar a endinsar-me en aquests dos programes vaig descobrir el model TIL, el qual desconeixia. Des d'aleshores va créixer el meu interès en el model i em vaig dedicar a buscar més informació. Gràcies a la bibliografia em vaig adonar que aquest model havia estat implantat a les aules de diverses maneres i molts cops els resultats no eren exitosos per diversos motius: la falta de preparació i coordinació entre professors, la falta de bases teòriques o de models pràctics d'implementació, així com l'absència de formació (Pérez, 2008). És per això que vaig decidir posar el focus d'aquesta investigació en el programa de formació AVANCEM, ofert pel Departament d'Educació, per tal d'aportar un punt de vista diferent: el del professorat que està rebent la formació actualment. Això és important per la recerca sobre el TIL, pel fet que gran part de les opinions que hi ha són de persones que no han rebut formació específica.

Amb aquest treball, a banda de fer una descripció detallada del TIL i de contextualitzar la implicació de diverses comunitats autònomes respecte d'aquest model d'ensenyament, vull analitzar, a través dels participants en el programa AVANCEM, l'acceptació del model i la manera com es treballen els objectius del programa. A partir d'això em vaig plantejar dues preguntes de recerca:

1. Quines opinions tenen els docents participants a la formació respecte del TIL?
2. Com es treballen els objectius de la formació?

Per tal de trobar una resposta a aquestes preguntes he decidit estructurar aquest treball de la següent manera. En primer lloc, faig la present introducció per contextualitzar la temàtica del treball. A aquesta introducció li segueix el marc teòric en el qual explicaré en què consisteix

el model TIL, així com la seva història i evolució a les comunitats autònomes espanyoles en les quals s'ha implantat. A continuació, posaré en context el programa AVANCEM, eix central d'aquesta investigació. Després, explicaré la metodologia que he seguit per recollir les dades, les quals analitzaré tot seguit mitjançant l'anàlisi de qüestionaris i d'una entrevista que serviran per donar resposta a les dues preguntes de recerca. Finalment, tancaré aquest treball amb les conclusions generals, en les quals reflexiono sobre les dades extretes del conjunt del treball.

2. MARC TEÒRIC

En aquest apartat tracto el concepte de plurilingüisme en comparació amb el multilingüisme i introdueixo el model TIL. Després contextualitzo aquest model en diverses comunitats autònomes espanyoles on s'ha anat aplicant el model al llarg dels anys.

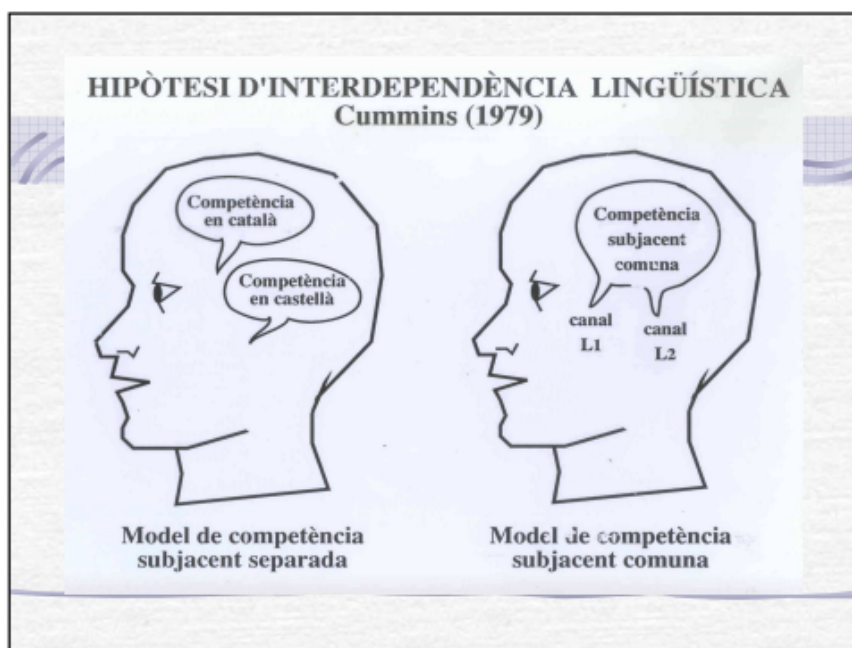
a. Una visió diferent de la diversitat lingüística: el plurilingüisme

Actualment, són molts els casos en què en un país conviuen més d'una llengua autòctona. A això li hem de sumar la importància d'aprendre llengües estrangeres com l'anglès, molt important per les relacions internacionals i que serveix com a *lingua franca* entre les diverses comunitats lingüístiques. Degut als contactes entre grups lingüístics i culturals diferents sorgeix la necessitat de crear entorns plurilingües i pluriculturals. És per això que al llarg dels anys s'han posat en marxa diversos models d'aprenentatge plurilingüe en l'àmbit educatiu. Un d'aquests models és el TIL.

Durant les darreres dècades, una nova visió ha anat sorgint respecte de les llengües: el plurilingüisme. Anteriorment, sempre es parlava de multilingüisme o bilingüisme per indicar la presència de més d'una llengua. Això no obstant, diversos estudis han evidenciat que hi ha una altra visió de la diversitat lingüística. D'una banda, segons el MECR (2001), el multilingüisme a les aules consisteix en la diversificació de les llengües que s'ofereixen al centre, així com fomentar l'aprenentatge d'altres llengües estrangeres més enllà de l'anglès. D'altra banda, el plurilingüisme posa el focus en l'experiència lingüística del parlant, que emmagatzema tot el seu coneixement lingüístic de les llengües que coneix al mateix "compartiment mental" (Consell d'Europa, 2001: 4). La diferència entre els dos conceptes és que en el primer cas les llengües es tracten com a independents les unes de les altres, mentre que, en el segon cas, les llengües estan en contacte i es relacionen entre elles.

Aquest enfocament més complex i innovador permet abordar l'ensenyament de llengües des d'un enfocament plurilingüe, amb l'objectiu de desenvolupar una competència comunicativa

intercultural. La idea sorgeix de teories com la de Cummins (1979), que planteja la hipòtesi de la competència subjacent comuna. Segons aquest model, els parlants emmagatzemen el coneixement lingüístic en un mateix compartiment i aquest coneixement es pot materialitzar en les diferents llengües que el parlant coneix.

Imatge 1: Hipòtesi d'interdependència lingüística. Font: Serra (2009: 2)

Aquesta visió té conseqüències respecte de l'ensenyament de llengües i permet evolucionar de l'ensenyament monolingüe, en què l'ensenyament d'una llengua era independent de la resta de coneixements lingüístics del parlant (Siguan i Vila, 2011), a un ensenyament plurilingüe. Per tal d'aconseguir un enfocament plurilingüe a les aules, és necessari que hi hagi una connexió entre les llengües que aprenen els estudiants. L'ensenyament de les diferents llengües ja no pot ser independent, sinó que haurà de ser coordinat, per tal de donar als alumnes l'habilitat de desenvolupar una consciència lingüística (Hawkins, 1984) que els permeti establir relacions entre les llengües i cultures a mesura que van experimentant nous contextos culturals.

L'existència conjunta de les llengües a la nostra ment ha fet que diversos autors reflexionin sobre:

“una educació lingüística transversal que condueixi els escolars a desvetllar la seva consciència metalingüística, a distanciar-se de la seva primera llengua per tal de contemplar-la com una concreció del fenomen general del llenguatge verbal, i a

descobrir que la diversitat de llengües respon a una diversitat de maneres de retre compte de les nostres representacions de la realitat” (Guasch, 2010: 16).

Com s’esmenta al MECR, l’objectiu que es tenia amb l’ensenyament de llengües ha canviat. Ja no s’entén l’ensenyament de llengües com a eina per dominar més d’una llengua de manera aïllada, sinó que es busca desenvolupar un repertori lingüístic ampli en què es treballin totes les habilitats lingüístiques (Consell d’Europa, 2001).

L’any 1972 el Consell d’Europa va organitzar un congrés en què es va tractar la relació entre les llengües maternes i les llengües segones (Roulet, 1995). Com comenta Eddy Roulet, els representants de tots els països de l’Europa Occidental van establir una sèrie de recomanacions sortides dels temes abordats al congrés. Una d’aquestes recomanacions destaca el fet que els professors que ensenyen llengües maternes i llengües estrangeres haurien de coordinar les seves activitats pedagògiques i elaborar el seu pla d’aprenentatge de manera comuna. A la seva publicació afirma també que la descoordinació entre els professors de llengua causa dificultats d’aprenentatge als estudiants.

b. El Tractament Integrat de les Llengües

Segons Ruiz (2010: 165), el TIL és un model educatiu basat en:

“l’elaboració d’una única programació de les diverses llengües que s’imparteixen al centre a partir d’objectius i metodologies comuns, criteris d’avaluació compartits i continguts d’aprenentatge repartits entre les llengües, de manera que els alumnes facin rendibles els seus aprenentatges lingüístics i desenvolupin tant com puguin la competència comunicativa plurilingüe”.

Els professors de llengua dels centres educatius que volen aplicar aquesta metodologia han de col·laborar entre ells dissenyant un projecte d’aula en què es contemplin diverses llengües reconeixent l’existència d’una competència global per a la comunicació lingüística. Aquesta planificació ha de constar en un projecte lingüístic de centre (a partir d’ara, PLC) en què s’estableixi una metodologia comuna i on s’especifiquin els continguts que es tractaran en cada llengua. Per tant, els professors han de decidir què es treballa en cada llengua, quan i de quina manera. La finalitat és establir un currículum comú per diverses competències que no s’hagin de repetir en cadascuna de les llengües, sinó que permeti la transferència de coneixements entre les llengües i potenciï el desenvolupament de la competència comunicativa de l’alumnat.

Esteve (2010) remarca que el professorat implicat ha de fer un gran treball de cooperació i coordinació que no es limita només a la creació d'un pla d'acció comú, sinó que han de fer una reflexió prèvia sobre les pròpies visions de l'ensenyament de llengües i comparar-les amb la de la resta de l'equip docent. El grup de professors ha de ser capaç d'arribar a un consens per poder elaborar “una taula de referència sobre el que es considera un bon tractament integrat de les llengües” (Esteve, 2010: 15).

Pel que fa als continguts que s'han de coordinar entre els currículums de les assignatures de llengua, Guasch (2008) destaca cinc elements que haurien de tractar-se a l'hora d'implementar el model TIL: el desenvolupament de la comprensió i producció oral i escrita, el coneixement de les situacions discursives i dels gèneres textuais, la interdependència de la reflexió metalingüística i l'ús lingüístic, el coneixement de la diversitat lingüística i les actituds lingüístiques.

Un exemple concret d'ensenyament integrat podria ser escollir una tipologia textual comuna, com pot ser la narració, i a partir d'aquí seleccionar quin tipus de gènere es treballa en cadascuna de les llengües: narració quotidiana, notícia, crònica periodística, conte, novel·la, etcètera.

c. El TIL a Espanya

En aquest apartat, faig una contextualització de la implementació del model TIL a les comunitats autònomes que tenen una llengua cooficial. He decidit parlar d'aquestes comunitats perquè tenen una situació lingüística similar a Catalunya. Això no significa, però, que en altres comunitats autònomes no hi hagi evidències de la implementació del model. En els cinc casos que tractaré podrem veure què s'entén en cada cas pel model TIL, quin és l'objectiu de la seva implementació i com s'ha anat desenvolupant el projecte a cada comunitat.

i. El TIL al País Basc

El model TIL s'ha utilitzat com a eina de recuperació lingüística de l'èuscar a les escoles. Concretament, forma part del moviment a favor d'una escola basca, també anomenada ikastola¹, que defensa la recuperació i la socialització de l'èuscar i la cultura basca (Garabide, 2015). L'objectiu del Departament d'Educació del Govern basc i de les ikastoles és aconseguir ciutadans i ciutadanes plurilingües (Gobierno vasco, s. d.) que dominin les llengües oficials (castellà i basc), així com altres llengües globals que fomentin la comprensió

¹ Les ikastoles són centres educatius cooperatius que utilitzen l'euskera com a llengua vehicular.

intercultural. Agafen com a punt de partida la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries (Consell d'Europa, 1992) i posen l'èuscar com a eix de referència en el seu sistema plurilingüe, per tal d'obtenir una millora en la igualtat social entre les dues llengües oficials. D'aquesta manera busquen millorar la competència oral i escrita dels alumnes en una llengua minoritzada.

El projecte de les ikastoles va començar a la dècada dels seixanta per tal que els alumnes poguessin rebre una educació en llengua basca. Més endavant, les ikastoles van veure que gran part dels alumnes no tenien l'èuscar com a L1 i llavors van proporcionar una immersió lingüística en llengua basca als estudiants. Al Decreto 237/1992 del País Basc, s'assegurava que l'àrea de llengua havia de tenir un enfocament integrador amb metodologies similars per totes les llengües del currículum, per tal de facilitar el traspàs d'allò que s'ha après en una llengua a una altra.

Va ser en aquest moment que les ikastoles van veure la necessitat d'establir una nova meta: el plurilingüisme. Es comença a desenvolupar un aprenentatge integrat de les llengües a partir de competències bàsiques comunes de les llengües del centre educatiu. La Confederación de las Ikastolas de Euskal Herria (2009) va establir els aspectes que s'han d'incloure al PLC de les ikastoles:

- Dissenyar una planificació eficaç per totes les llengües, garantint un tractament integrat i coherent de l'aprenentatge-ensenyament de les llengües. S'hauran d'establir les funcions i els àmbits de cadascuna de les llengües de l'escola i especificar les metodologies amb què es treballarà.
- Identificar les diverses situacions comunicatives de l'escola, analitzar les seves característiques i definir les estratègies específiques per gestionar aquestes situacions amb la participació de tota la comunitat educativa.
- Desenvolupar relacions estretes i eficaces amb la societat.

El PLC de les ikastoles és, per tant, un model inclusiu plurilingüe centrat en l'èuscar. D'una banda, s'estableixen els objectius i les competències generals per a totes les llengües, i es comparteixen també els enfocaments i les metodologies que s'utilitzaran. D'altra banda, pel que fa als continguts que es tractaran en cadascuna de les llengües, primer s'estableixen els continguts comuns i es distribueixen de forma complementària entre les diverses llengües. Finalment, s'identifiquen els continguts propis de cada llengua que requereixen també unes competències i uns criteris d'avaluació específics.

Un punt molt important del document sobre el PLC de les ikastoles que va fer la Confederació de les ikastoles d'Euskal Herria (2009) és la previsió que fan respecte de la formació del professorat, en la qual pretenen actuar en quatre àmbits diferents: formació lingüística, formació metodològica, formació sobre actituds lingüístiques i formació per a la dinamització del PLC. Aquestes formacions són essencials per poder tenir professors capaços d'elaborar un projecte plurilingüe integrat i que s'obtinguin bons resultats.

A banda de les ikastoles, durant els anys 2001-2004, el Departament d'Educació del País Basc va posar en marxa un programa de Renovació Pedagògica anomenat "Tratamiento Integrado de las Lenguas". La intenció d'aquest programa, que es va implantar conjuntament amb altres programes de caràcter lingüístic, era coordinar les experiències de l'ensenyament de llengües a la comunitat autònoma basca (Ruiz, 2008). El procés es va iniciar amb la cooperació de tres assessors lingüístics de Llengua Basca i Llengua Castellana, juntament amb la responsable del projecte. La funció d'aquests assessors i assessores és fer d'intermediaris amb els centres educatius que treballen amb aquest model.

Actualment, cada curs acadèmic es continuen obrint convocatòries perquè els centres que ho desitgin puguin rebre recursos per a la promoció de Projectes Lingüístics Plurilingües en dues modalitats diferents. Una d'aquestes modalitats consisteix a elaborar un PLC que profunditzi en el tractament integral i integrat de les llengües, que tingui en consideració les dues llengües cooficials i les llengües estrangeres (Gobierno vasco, 2021). Aquests recursos consisteixen en formacions que estan relacionades amb els següents aspectes: principi d'interdependència lingüística, alfabetitzacions múltiples, característiques del procés d'adquisició lingüística, habilitats acadèmiques lingüístiques, producció de materials, desenvolupament d'habilitats lingüístiques, avaluació, metodologies actives i el rol de la tecnologia en l'aprenentatge de llengües.

S'ha demostrat que el professorat del País Basc creu important l'enfocament integrat de les llengües, però la pràctica mostra com en molts casos les llengües continuen ensenyant-se per separat (Boillos et al., 2021) i no es té en compte el repertori lingüístic dels alumnes (Arocena, 2017). Es destaca la importància de la coordinació entre professors per garantir l'adquisició de les llengües, així i tot, requereix molt de temps i és un esforç al qual els equips docents no estan acostumats. Per això és necessari invertir en formació complementària com la que ja proporciona el Govern basc, ja que sense aquesta ajuda és difícil aconseguir implantar el model TIL a les aules.

El recent estudi de Boillos et al. (2022) indica, però, que aquesta formació proporcionada pel govern no és suficient. A més, resalta el fet que alguns dels professors que apliquen aquesta metodologia a l'Educació primària consideren que afecta negativament al desenvolupament de l'èuscar. En aquest sentit, indiquen que la diversitat entre els coneixements lingüístics dels alumnes dificulta l'aplicació del model. Finalment, els participants d'aquest estudi van destacar la importància del suport de l'equip directiu. En aquesta mateixa línia, l'estudi d'Arocena et al. (2015) identificaven la implicació de l'equip directiu com a oportunitat per poder reflexionar sobre el PLC del centre.

ii. El TIL a les Illes Balears

La implementació del TIL a les Illes Balears ha sigut un procés conflictiu pel sistema educatiu balear. La implementació d'aquest model estava regulada pel Decret 15/2013, de 19 d'abril. En aquest decret es regulava el TIL als centres docents no universitaris de les Illes Balears. A diferència del que es pot observar en altres comunitats autònomes, en aquest cas la implementació del TIL s'havia d'aplicar obligatòriament.

En decrets educatius anteriors al que regulava el TIL, l'objectiu del govern era anar incorporant cada cop més el català a les aules. Aquest procés es va iniciar amb el Reial decret 2193/1979, en què l'assignatura de llengua catalana va esdevenir obligatòria. Amb els decrets posteriors, l'ús del català es va anar incrementant fins a arribar al Decret 125/2000, en què s'establia la llengua catalana com a llengua de l'ensenyament.

Uns anys abans de l'aprovació del Decret 15/2013, es demanava als pares en quina llengua volien que els seus fills aprenguessin a llegir i escriure. La llengua d'elecció majoritària era el català (Melià, 2014). Amb l'aplicació d'aquest decret, però, ja no es donava l'opció d'escollir, sinó que es proposava un model únic. L'objectiu del Decret 15/2013 era aconseguir el bilingüisme català-castellà de l'alumnat, així com l'adquisició de la llengua estrangera del PLC del centre. Els centres educatius balears veien aquesta decisió com una regressió del català i no van estar d'acord amb la implementació d'aquest model educatiu. Això va provocar manifestacions, dimissions, destitucions i tot un seguit de discrepàncies en relació amb l'aplicació del TIL.

L'article 20 del Decret contemplava la possibilitat que els centres que volguessin aplicar una distribució de llengües diferent ho poguessin fer. Molts claustres, davant de la dificultat d'utilitzar l'anglès per impartir una matèria no lingüística, es van acollir a aquest article (Torres i Bonín, 2014). Aquests centres van rebre informes negatius de les seves propostes, així com instruccions d'equilibrar l'ús de les dues llengües oficials, la qual cosa no van voler

fer. Davant de les discrepàncies entre la Conselleria i la comunitat educativa, el Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears va suspendre l'aplicació del Decret 15/2013. Això no obstant, el mateix dia el Govern va publicar el Decret llei 5/2013 obligant a l'aplicació del model TIL.

El Decret TIL no va ser consensuat amb la comunitat educativa i això va ser la causa d'una situació polèmica i un distanciament amb la Conselleria (Morante et al., 2014). L'inici d'aquest projecte es va veure afectat per vagues de professors, dimissions, suspensions de funcions i sous, destitucions, etcètera (Melià, 2014). Els resultats del primer any d'implementació del projecte van ser negatius. El professorat no disposava dels coneixements i recursos necessaris, no van poder fer una bona coordinació per manca de temps de preparació i "en tots els casos en què la matèria s'ha impartit en llengua estrangera la variació és sempre negativa en relació amb el curs anterior" (Morante et al., 2014: 495). El següent curs acadèmic l'aplicació del model TIL ja no va ser obligatòria i gran part dels centres van tornar als PLC que tenien anteriorment.

És important destacar que el que s'entén en aquest cas com a TIL és diferent del que hem pogut veure en altres comunitats en què s'ha aplicat. En aquest cas, té més relació amb la metodologia d'Aprenentatge Integrat de Continguts i Llengües Estrangeres (a partir d'ara, AICLE), ja que es tracta d'impartir matèries no lingüístiques en llengua estrangera. No es tracta, però, d'un consens i una cooperació per una programació conjunta de les matèries de llengua. La comunitat educativa va veure aquesta proposta com una eina per reduir la presència del català a les aules, sota el pretext de donar un impuls a la llengua anglesa. Els centres sí que eren partidaris de fomentar l'aprenentatge de l'anglès, però sense que això impliqués una pèrdua d'ús del català.

A banda d'aquestes dades sobre el decret TIL que es va intentar implantar l'any 2013, no hi ha més informació sobre la implementació del model TIL a les aules, cursos de formació docent organitzats pel govern, etc., durant els anys posteriors. Això no obstant, si analitzem alguns PLC de centres educatius de les Illes Balears, podem observar com s'inclouen objectius relacionats amb el tractament integrat. Al PLC de l'INS Marratxí, per exemple, es fa referència a la metodologia "Team teach", que consisteix en el fet que dos o més professors treballen conjuntament per planificar, dirigir i avaluar les activitats educatives d'un grup d'estudiants (Goetz, 2000). En el seu PLC destaquen la importància d'unificar criteris:

- "La unificació terminològica entre les diferents assignatures de català i castellà.

- La coherència entre les programacions de llengua per tal d'evitar l'anticipació i la repetició de continguts" (IES Marratxí, 2017: 8).

Un altre exemple és el PLC del CEIP Can Pastilla, on s'indica que un dels objectius del centre és "reflexionar sobre la necessitat de dur a terme un tractament integrat de les llengües dinsun [sic] context plurilingüe i pluricultural" (CEIP Can Pastilla, 2017: 7). A més, estableixen que el professorat de llengües haurà de fer una bona coordinació per tal de consensuar criteris respecte dels objectius, l'avaluació i la metodologia que utilitzaran a les aules.

Per tant, podem observar que, tot i no haver-hi dades generals o instruccions governamentals sobre el TIL a les Illes Balears, alguns centres sí que utilitzen aquesta metodologia com a recurs per l'ensenyament i aprenentatge de les llengües curriculars. Caldria saber si el professorat ha rebut algun tipus de formació específica en aquesta matèria o si han rebut orientacions per part del govern o d'altre tipus d'entitats.

iii. El TIL a la Comunitat Valenciana

La Comunitat Valenciana va ser la primera comunitat autònoma a tractar les llengües de manera integrada al Disseny Curricular per a secundària (1990), en què s'inclouïa el valencià, el castellà i les llengües estrangeres en un mateix grup: l'Àrea de llengües. La Conselleria d'Educació va prendre aquesta decisió justificant que les tres subàrees tenien punts en comú. L'objecte d'estudi és semblant, els agents d'aprenentatge són els mateixos i els objectius també:

"L'adquisició de conceptes lingüístics generals, l'adquisició i desenvolupament d'habilitats d'ús lingüístic, l'adquisició de procediments i hàbits de reflexió lingüística, i el desenvolupament d'actituds i valors respecte de les llengües i els seus usos" (Guasch, 2010: 17).

Per això, la Conselleria indica que s'han d'establir uns criteris comuns pel que fa als mecanismes que intervenen en l'aprenentatge lingüístic, així com en la metodologia didàctica. A més, justifica al Disseny Curricular (1990) el canvi de l'ensenyament de llengües aïllat a un ensenyament plurilingüe perquè:

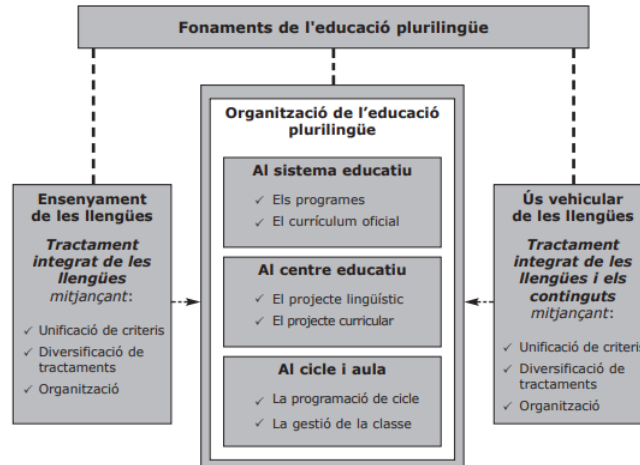
- "Els coneixements inicials en la primera llengua funcionen com a preconceptes en l'aprenentatge de les segones llengües.
- El model metalingüístic utilitzat ha d'ésser comú per a evitar interferències entre els diversos processos d'aprenentatge.

- Les operacions cognoscitives que faciliten el descobriment i desenvolupament lingüístics són comunes en les diverses llengües, per la qual cosa es poden desenvolupar alhora en totes les matèries de l'àrea a fi d'obtenir-hi un efecte de reforç més rendible” (Generalitat Valenciana, 1990: 97).

Això no obstant, anys després els centres continuaven sent reticents a canviar la perspectiva de l'ensenyament de llengües. En un llibre publicat per la Conselleria de Cultura, Educació i Esport de la Generalitat Valenciana l'any 2006, es fa una anàlisi de la situació i s'identifica que els centres, setze anys després de la publicació del Disseny Curricular (on s'explicava la idoneïtat del model plurilingüe) continuaven tenint la influència de la perspectiva monolingüe:

- “Com a suma de dos o tres de monolingües.
- Separats per llengües i amb tractaments generalment independents.
- S'ensenya cada llengua sense tindre en compte el que saben els alumnes i les alumnes en les altres llengües del currículum.
- Sol haver-hi poca coordinació entre el professorat que imparteix les diferents llengües i rarament s'aconsegueix de fer-ne un tractament conjunt” (Pascual, 2006: 12).

En aquest mateix document, es fa un pas més enllà del precedent Disseny Curricular per a secundària i es recomana el tractament integrat de les llengües del currículum per a afavorir, a banda d'un ensenyament plurilingüe, l'ensenyament del valencià, tractat com a llengua minoritzada. Les necessitats i les dificultats que s'identifiquen en relació amb el tractament integrat tenen relació amb les actituds i les concepcions del professorat respecte de l'ensenyament de llengües, l'edat i la situació sociolingüística dels alumnes, les característiques del centre i l'estatus de les llengües. Però esmenten que el més important és el “marc administratiu i curricular en què s'aplica l'educació plurilingüe” (Pascual, 2006: 80).

Imatge 2. Tractament específic del valencià com a llengua minoritzada. Font: Pascual (2006: 82)

En aquest esquema (Imatge 2), s'estableixen tres aspectes que s'han de considerar a l'hora d'organitzar l'educació plurilingüe: la unificació de criteris, la diversificació de tractaments i l'organització. S'entén la diversificació de tractaments com la diferenciació de les llengües pel seu context social i les seves diferències lingüístiques. Això comporta l'aprenentatge de les seves particularitats, però també un tractament diferent. Es destaca la necessitat de compensar la insuficient presència social del valencià amb el seu ús vehicular i social prioritari. Aquests tres aspectes (la unificació de criteris, la diversificació de tractaments i l'organització) s'han de considerar pel que fa al sistema educatiu, al centre educatiu i a l'aula. Per tant, aquest esquema mostra la necessitat d'una organització a tres nivells. S'han de complir tots tres per tal que el TIL es pugui dur a terme.

Ferrer i Rodríguez (2010) van analitzar les experiències de les escoles i els instituts que van participar en un projecte d'experimentació al País Valencià i van concloure que per tal d'implementar de manera efectiva el model cal:

“més implicació institucional -cursos de formació, assessories específiques com al País Basc, exigència de fer constar en la programació la coordinació entre les llengües, mesures organitzatives que faciliten la coordinació...-, però sobretot una actuació orientada cap a la constitució de grups de treball cooperatius” (p. 47).

Es destaca, doncs, el rol fonamental que té la formació del professorat, l'ajuda externa i la coordinació entre els diferents agents.

Tot i que, com hem pogut veure, des de la Generalitat Valenciana han identificat els avantatges i les passes a seguir per a la implementació del TIL, com en el cas de les Illes

Balears, la Conselleria d'Educació ha decidit apostar per una metodologia AICLE. Aquesta decisió queda recollida a la Llei 4/2018, de 21 de febrer, per la qual es regula i promou el plurilingüisme al sistema educatiu valencià. En aquest cas, la població també va veure aquesta proposta plurilingüe com una amenaça per al valencià, ja que comportava una reducció d'hores d'ensenyament en aquesta llengua (Fayos i García, 2021).

iv. El TIL a Galícia

En el cas de Galícia, com hem pogut veure en altres comunitats, també es fa referència a un equilibri entre les llengües en què s'imparteixen les assignatures. A l'article 4 del Decret 79/2010, de 20 de maig, per al plurilingüisme en l'ensenyament no universitari de Galícia, s'estableix que un dels principis en relació amb les llengües oficials de la comunitat és la garantia del màxim equilibri possible en les hores i les assignatures que s'imparteixen en les dues llengües. S'introdueix també la possibilitat de cursar un terç de l'horari lectiu en una llengua estrangera. Aquest darrer decret es va posar en marxa, entre altres motius, per millorar la competència lingüística dels alumnes en gallec. Això no obstant, aquesta mesura no ha sigut eficaç per assolir una competència plena en llengua gallega (Carrazoni, 2021).

Respecte del TIL, el Decret 86/2015, de 25 de juny, de la Junta de Galícia recull el currículum de l'Educació Secundària Obligatòria i de batxillerat. A l'article 11 d'aquest decret es proposen els principis metodològics a partir dels quals s'ha de desenvolupar l'ensenyament en aquests cicles. Al principi 10 es detalla que els centres hauran d'establir un currículum integrat de les llengües a través del PLC:

“Los centros docentes impartirán de manera integrada el currículo de todas las lenguas de su oferta educativa, a fin de favorecer que todos los conocimientos y las experiencias lingüísticas del alumnado contribuyan al desarrollo de su competencia comunicativa plurilingüe. En el proyecto lingüístico del centro se concretarán las medidas tomadas para la impartición del currículo integrado de las lenguas. Estas medidas incluirán, por lo menos, acuerdos sobre criterios metodológicos básicos de actuación en todas las lenguas, acuerdos sobre la terminología que se vaya a emplear, y el tratamiento que se dará a los contenidos, a los criterios de evaluación y a los estándares de aprendizaje similares en cada materia lingüística, de manera que se evite la repetición de los aspectos comunes al aprendizaje de cualquier lengua” (Diario Oficial de Galicia, 2015: 25449).

Si observem amb detall els currículums de les assignatures de gallec i castellà (vegeu taules 1 i 2), podem veure que hi ha similituds pel que fa als continguts, els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge dels elements comuns.

Bloque 3. Conocimiento de la lengua				
Objetivos	Contenidos	Criterios de evaluación	Estándares de aprendizaje	Competencias clave
b ² h ³	B3.1. Reconocimiento, uso y explicación de las categorías gramaticales: sustantivo, adjetivo, determinante, pronombre, verbo, adverbio, preposición, conjunción e interjección.	B3.1. Aplicar los conocimientos sobre la lengua y sus normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orales y escritos y para la composición y la revisión progresivamente autónoma de los textos propios y ajenos.	LCLB3.1.1. Reconoce y explica el uso de las categorías gramaticales en los textos, y utiliza este conocimiento para corregir errores de concordancia en textos propios y ajenos.	CCL ⁴
			LCLB3.1.2. Reconoce y corrige errores ortográficos y gramaticales en textos propios y ajenos, aplicando los conocimientos adquiridos para mejorar la producción de textos en sus producciones orales, escritas y audiovisuales.	CCL
			LCLB3.1.3. Conoce y utiliza adecuadamente las formas verbales en sus producciones orales y escritas.	CCL

Taula 1: Coneixement de la llengua, Llengua Castellana, 1r d'ESO. Font: Diario Oficial de Galicia (2015: 26032)

Bloque 3. Funcionamiento de la lengua				
Objetivos	Contenidos	Criterios de evaluación	Estándares de aprendizaje	Competencias clave
b e ⁵	B3.6. Reconocimiento, uso y explicación de las categorías gramaticales básicas (sustantivo, adjetivo calificativo, verbo, adverbio, etc.) así como la diferencia entre palabras flexivas y no flexivas para	B3.6. Reconocer y explicar el uso de las distintas categorías gramaticales, utilizar este conocimiento para distinguir errores y diferenciar las flexivas de las no flexivas.	LGB3.6.1. Reconoce y explica el uso de las categorías gramaticales en los textos, utiliza este conocimiento para corregir errores y distingue las flexivas de las no flexivas.	CCL CAA

² “Desarrollar y consolidar hábitos de disciplina, estudio y trabajo individual y en equipo, como condición necesaria para una realización eficaz de las tareas del aprendizaje y como medio de desarrollo personal” (Diario Oficial de Galicia, 2015: 25446).

³ “Comprender y expresar con corrección, oralmente y por escrito, en la lengua gallega y en la lengua castellana, textos y mensajes complejos, e iniciarse en el conocimiento, en la lectura y en el estudio de la literatura” (Diario Oficial de Galicia, 2015: 25446).

⁴ Comunicación lingüística

⁵ “Desarrollar destrezas básicas en la utilización de las fuentes de información, para adquirir nuevos conocimientos con sentido crítico. Adquirir una preparación básica en el campo de las tecnologías, especialmente las de la información y la comunicación” (Diario Oficial de Galicia, 2015: 25446).

	la creación y comprensión de textos.			
--	--------------------------------------	--	--	--

Taula 2: Funcionament de la llengua, Llengua Gallega, 1r d'ESO. Font: Diario Oficial de Galicia (2015: 26962)

Les dues taules corresponen a un dels punts del bloc de coneixement de la llengua de les assignatures de Llengua Castellana i Literatura, i de Llengua Gallega i Literatura, corresponentment. A les imatges podem identificar les similituds que hi ha als continguts B3.1 del castellà i B3.6 del gallec. En aquesta part del currículum s'ha establert un contingut comú (el reconeixement, ús i explicació de les categories gramaticals) i una estratègia d'aprenentatge comuna (reconèixer i explicar l'ús de les categories gramaticals als textos). Però, com s'indica al mateix currículum, quan s'estableix un currículum integrat també s'han d'identificar les diferències entre les llengües i per això podem veure particularitats pel que fa a l'organització d'ambdues llengües, com per exemple que els criteris d'avaluació d'aquest contingut siguin diferents, com es pot observar a les dues taules, o que en gallec s'ampliï el contingut a la diferència entre les paraules flexives i no flexives.

Per tal de poder assegurar una implementació adequada d'aquest model integrat, la Junta de Galícia organitza cada curs escolar uns programes de formació als quals els professors i centres que ho desitgin es poden apuntar (Secretaría xeral de Educación e Formación Profesional, 2021). Una de les línies de treball d'aquests programes de formació són els programes de plurilingüisme, en els quals es tracta la competència comunicativa en llengües maternes i estrangeres, així com el TIL. No es pot accedir lliurement als continguts de la formació, però a la resolució publicada per la Junta s'estableixen algunes de les competències i subcompetències professionals docents que es treballen a la formació:

- “Comunicador/a en linguas maternas e estranxeiras.
 - Membro dunha organización.
 - Destrezas comunicativas verbais e non verbais.
 - Cooperación e colaboración, construción conxunta de coñecemento”
- (Secretaría xeral de Educación e Formación Profesional, 2021: 19).

Tal com hem pogut veure amb el currículum establert actualment, Galícia aposta pel plurilingüisme i, més concretament, pel TIL.

v. El TIL a Catalunya

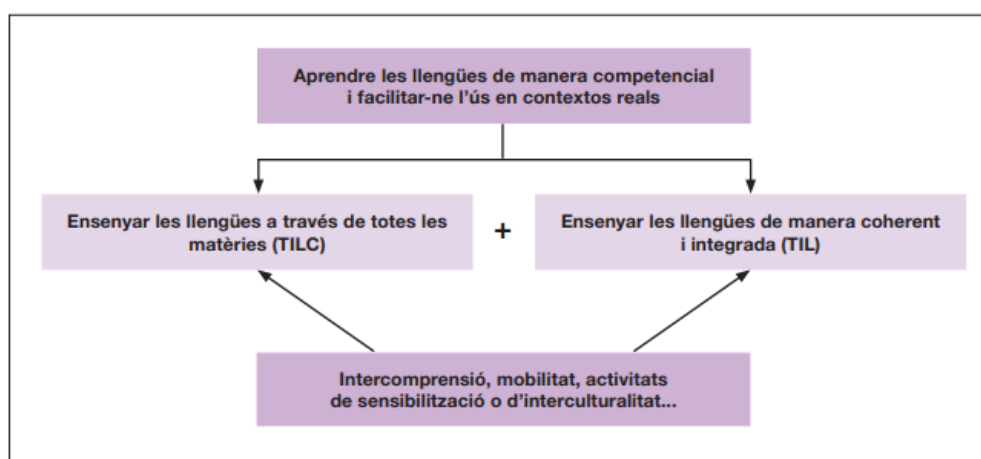
L'any 2018, el Departament d'Educació va publicar el model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya. El model lingüístic català és, segons aquesta publicació, un model plurilingüe

amb l'objectiu de que els alumnes desenvolupin una competència comunicativa efectiva en les diferents llengües del sistema educatiu partint:

“d’una aproximació holística a la llengua i al seu aprenentatge que es concreta en una pràctica docent que pivota en la gestió integrada de les llengües i dels continguts i facilita tant l’aprenentatge de les llengües com la construcció de coneixement a través de diferents llengües” (p.6).

La llengua vehicular de l’ensenyament és el català i això queda recollit a l’article 6 de l’Estatut d’autonomia de Catalunya (2016). S’afavoreix, a més, l’ús del català al sistema educatiu com a mecanisme “per garantir la normalització lingüística del català” (Departament d’Educació, 2018: 7), però s’impulsa també la inclusió i l’aprenentatge d’altres llengües de manera conjunta. Per tal d’aconseguir-ho, el model plurilingüe implica, segons el model lingüístic de Catalunya:

- “Desvetllar la consciència plurilingüe dels aprenents per promoure valors democràtics com la tolerància i el respecte a la diferència.
- Promoure un ensenyament en què l’aprenent desenvolupa un grau de domini heterogeni de les llengües i adquireix competències interculturals.
- Coordinar l’ensenyament de totes les llengües per augmentar la coherència i la sinergia entre la llengua vehicular, les llengües de l’aprenent i les llengües estrangeres, i focalitzar la dimensió lingüística de totes les matèries.
- Garantir la coherència entre les diferents etapes educatives” (Departament d’Educació, 2018: 11-12).

Imatge 3: Concepció global de l’aprenentatge de llengües del sistema educatiu català. Font: Departament d’Educació (2018: 21)

El model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya posa el Tractament Integrat de les Llengües i Continguts (TILC) i el TIL com a enfocaments clau per a un aprenentatge plurilingüe i considera també altres estratègies, com la intercomprensió, la mobilitat, les activitats de sensibilització, etc., com a eines complementàries per assolir aquest objectiu plurilingüe i competencial. Pel que fa al TIL, el model lingüístic estableix uns principis bàsics que van més enllà de la coordinació entre professors, com hem pogut veure a la resta de comunitats autònomes:

- “Les activitats lingüístiques s’han d’encaminar a reforçar les competències clau.
- L’ensenyament de les llengües s’ha de basar en l’ús.
- La reflexió metalingüística reforça l’aprenentatge tant en relació amb la llengua que s’està aprenent com en relació amb les altres llengües que coneix l’alumne.
- Cal fer explícits els mecanismes de transferència lingüística.
- La consciència lingüística de l’alumnat s’ha de desenvolupar des de totes les llengües.
- El reconeixement de les llengües de l’alumne s’ha de fer des de totes les llengües i matèries.
- Aprofitar el potencial didàctic de les pràctiques d’alternança de codi (transllenguatge)” (Departament d’Educació, 2018: 22-23).

El Decret 187/2015 agrupa les assignatures en àmbits. S’estableix l’àmbit lingüístic que recull les diferents assignatures de llengües. En aquests àmbits es detallen les competències i les dimensions que s’han de tractar en les assignatures que pertanyen a l’àmbit i, a més, s’indiquen també els continguts que s’han de tractar i les orientacions per a l’avaluació. En el cas de l’àmbit lingüístic es divideixen les llengües en dos grups. D’una banda, trobem la llengua catalana i la llengua castellana i, d’altra banda, les llengües estrangeres. Això influeix en el currículum ja que quan es detallen les competències, els continguts, etc., de l’àmbit lingüístic, es fa de manera independent pels dos grups de llengua.

Aquesta divisió en àmbits, i més concretament en l’àmbit lingüístic, és un primer pas per al TIL, ja que estableix uns punts en comú per a les diferents matèries, deixant de banda la separació total per matèries que es feia anteriorment. El segon pas l’han de fer els centres educatius a través d’una programació conjunta. Per això, el Departament d’Educació té en marxa un programa de formació que ajuda els centres educatius a integrar el model TIL a les aules. Aquest programa s’anomena AVANCEM i s’explicarà amb detall al següent apartat.

3. EL PROGRAMA AVANCEM

Avancem: Ensenyament i Aprenentatge Integrat de les llengües (AVANCEM) és un programa de formació de professorat creat pel Departament d'Educació. El programa sorgeix després de la publicació de dos documents: la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, que “aposta per la potenciació del plurilingüisme a les escoles” (Parlament de Catalunya, 2009: 35); i l'Ofensiva de país a favor de l'èxit escolar (Departament d'Ensenyament, 2013), que té com a objectiu “el treball transversal de les llengües, la millora dels resultats lingüístics i l'eficàcia de les competències comunicatives dels alumnes” (p.30).

Aquesta formació va néixer el curs 2015-2016 com un programa pilot amb l'objectiu de “dotar el nostre alumnat d'una competència plurilingüe sòlida que afavoreixi el seu creixement acadèmic i posterior inserció laboral” (Generalitat de Catalunya, 2022). Es fomenta un ensenyament de llengües competencial donant molta importància al consens i la cooperació entre els professors de llengua per crear projectes d'aula plurilingües.

Els centres participants poden ser centres d'educació primària, educació secundària o batxillerat de Catalunya. La durada de cada edició és de tres cursos escolars. Durant els dos primers anys, com a mínim el 80% del professorat de llengua del centre ha de participar i rep formació en TIL. Els professors reben ajuda per a la implementació del programa a les aules i el disseny d'un pla d'acció. Posteriorment, al tercer curs, han d'elaborar una memòria final. Cada curs té 30 hores de formació repartides en sessions presencials i hores de treball per al professorat. Aquestes sessions es distribueixen entre els mesos de novembre i febrer. A continuació, els docents han d'implementar els seus projectes a les aules i, finalment, al maig es fa una sessió de retorn.

	EDICIÓ 15-17		EDICIÓ 16-18		EDICIÓ 17-19		EDICIÓ 18-20		EDICIÓ 19-21	
	Assessorament	Grup Impulsor	Assessorament	Grup Impulsor	Assessorament	Grup Impulsor	Assessorament	Grup Impulsor	Assessorament	Grup Impulsor
Professors apuntats primer any	245	0	333	0	364	107	434	175	446	161
Professors aprovats primer any	220	0	289	0	316	101	363	151	396	152
Professors apuntats segon any	191	0	287	103	243	83	352	145	375	130
Professors aprovats segon any	173	0	259	98	218	73	323	133	344	122

Taula 3. Dades dels participants del programa AVANCEM. Font: Elaboració pròpia

A la taula anterior apareixen les dades dels participants al primer i segon curs del programa AVANCEM durant totes les edicions que ja han finalitzat (no hi ha dades del tercer curs perquè no es fa formació). Com podem observar, les dades de participació van en augment any rere any, la qual cosa indica que és un programa viu i cada cop més present en els centres educatius de Catalunya. Són dades positives que es complementen amb les dades d'èxit dels participants que superen en totes les edicions el 80%, com es pot veure a la taula següent:

	EDICIÓ 15-17		EDICIÓ 16-18		EDICIÓ 17-19		EDICIÓ 18-20		EDICIÓ 19-21	
	Assessorament	Grup Impulsor	Assessorament	Grup Impulsor	Assessorament	Grup Impulsor	Assessorament	Grup Impulsor	Assessorament	Grup Impulsor
Professors aprovats primer any	89,80%	0	86,80%	0	86,80%	94,40%	83,60%	86,30%	88,80%	94,40%
Professors aprovats segon any	90,60%	0	90,20%	95,10%	89,70%	88%	91,80%	91,70%	91,70%	93,80%

Taula 4. Dades dels aprovats del programa AVANCEM. Font: Elaboració pròpia

S'estableixen els objectius específics de la formació per a tres col·lectius diferents: alumnat, professorat i equips directius. Els objectius pels alumnes se centren en la millora de la competència comunicativa mitjançant la integració de les llengües en l'ensenyament, el foment del plurilingüisme entre els aprenents, així com el treball cooperatiu i per projectes. Destaquen pel professorat el treball amb estratègies per implementar el model TIL, el disseny i la implementació de projectes de comunicació integrats, i la cooperació entre docents per planificar “els objectius, els continguts i els criteris d'avaluació de les diferents llengües” (Generalitat de Catalunya, s. d.). Finalment, pels equips directius es vol fomentar la creació d'estructures organitzatives per facilitar la cooperació entre el professorat de llengües dels centres i “la implicació de la comunitat educativa en el projecte lingüístic plurilingüe del centre” (Generalitat de Catalunya, s. d.). Un altre propòsit més general, com comenta la coordinadora del programa, és “transformar i revolucionar els centres en la manera en què ensenyen les llengües” (les transcripcions completes de l'entrevista es troben a l'annex 1).

Per tal d'assolir aquests objectius el programa es divideix en dues formacions diferents: la formació per tots els docents que participen en el programa i l'assessorament per al grup impulsor. El grup impulsor de cada centre ha d'incloure el director del centre, el coordinador lingüístic i un docent representant de cadascuna de les llengües que s'imparteixen.

La formació la imparteixen els assessors de Llengua, Interculturalitat i Cohesió Social (LIC). Aquests assessors formen part dels Serveis Territorials i tenen com a funció principal donar formació en projectes de convivència, d'educació intercultural i formació lingüística. Dins de la formació lingüística hi ha els programes d'acollida de l'alumnat nouvingut i programes de competència lingüística on es troba el programa AVANCEM.

A les sessions del programa, els docents són formats en els principis bàsics del TIL: “currículum competencial, com fer una seqüència didàctica de llengües, l'avaluació competencial, el transllenguatge” (les transcripcions completes de l'entrevista es troben a l'annex 2), etcètera. A més, també hi ha sessions pràctiques on dissenyen els seus projectes d'aula. Pel que fa al Grup Impulsor, aquest s'ha d'encarregar de què el projecte sigui una

línia de treball del centre i “d’optimitzar els recursos humans” per tal que el projecte es pugui desenvolupar a les seves aules.

Els projectes d’aula que han d’implementar són de dos tipus. D’una banda, trobem les famílies de seqüències didàctiques (que es realitzen durant el primer any) en què es treballen els gèneres textuais i els professors han de coordinar-se respecte de la temàtica, les àrees, les llengües i la tipologia textual que treballaran conjuntament. En aquest tipus de projecte, en cada llengua es fa una seqüència didàctica i s’elabora un producte final. El producte final és allò que han de produir els alumnes quan finalitzen el projecte. D’altra banda, durant el segon any, trobem els projectes de comunicació integrats (vegeu un exemple a la taula 5). Aquests projectes són similars a les famílies, però en aquest cas, a l’inici del projecte els docents han d’establir un producte final plurilingüe, és a dir que aquest producte és el resultat de la feina feta en totes les llengües que hi participen. Finalment, al tercer any no hi ha formació, però els docents continuen creant projectes de comunicació integrats per implementar a l’aula i reben acompanyament per part dels assessors.

Títol del projecte	Tipologia textual	Producte final			Producte final
		Català	Castellà	Anglès	
<i>Coneguem la Unió Europea!</i>	Text informatiu	Entrevista oral a un eurodiputat	Reportatge multimèdia sobre el funcionament del Parlament Europeu	Piulades d’actualitat sobre la UE	Programa de televisió per donar a conèixer la UE

Taula 5. Exemple de projecte de comunicació integrat. Font: Montagut i Pereña (2018: 46)

4. METODOLOGIA

Aquest apartat té com a objectiu presentar la metodologia que he seguit per recollir les dades que serviran per respondre a les dues preguntes de recerca. Amb la primera part de la recerca vull veure quina és l'acceptació del TIL per part d'aquests docents. A la segona part, en canvi, vull recollir dades d'un centre en concret que em permetran veure com es treballen els objectius i continguts de la formació. És per això que la recollida de dades s'ha dividit en dues parts diferents que detallaré en els següents subapartats.

a. Instruments de recollida de dades

Per a la realització d'aquest treball he decidit enfocar l'estudi des d'un paradigma qualitatiu. Entre d'altres qüestions, aquests tipus d'investigacions no pretenen obtenir uns resultats generalitzables, sinó que extreuen dades subjectives d'informants concrets. A més, busca descobrir dades, enlloc de comprovar-les (Torres, 2004). Amb els resultats que pugui extreure d'aquestes dades es contribuirà al coneixement sobre el TIL presentat al marc teòric. Com he esmentat anteriorment a la introducció, gran part de les dades existents sobre aquest model d'ensenyament integrat provenen, a diferència de la present investigació, de docents que no han estat formats o que han rebut una formació insuficient.

La primera eina de recollida de dades, el qüestionari, és considerada per alguns autors com a eina del paradigma quantitatiu (Rodríguez, et al., 1996). Això no obstant, també pot ser emprat a les investigacions qualitatives tenint en compte els següents fonaments principals:

- “Que es tingui clar que és un procediment per a l'exploració d'idees i creences generals sobre algun aspecte de la realitat.
- Que es consideri com una tècnica més, ni l'única ni la fonamental en el desenvolupament del procés de recollida de dades.
- Que en la seva elaboració es parteixi dels esquemes de referència teòrics i experiències definides per un col·lectiu determinat en relació amb el context del qual són part.
- Que sigui acceptat pels participants de la investigació i el col·lectiu objecte d'estudi”. (Torres, 2004: 320).

Per tal de complir amb aquests fonaments, els ítems del qüestionari parteixen dels objectius proposats a la formació, així com algunes qüestions observades a través del marc teòric. Es va realitzar també un pilotatge d'una primera versió del qüestionari per rebre *feedback*

d'alguns docents participants en la formació. Això em va ser útil per poder fer modificacions en el format i en la formulació de les preguntes.

El qüestionari es divideix en dos blocs: el bloc sociolingüístic i el bloc de preguntes específiques sobre el model TIL i la formació AVANCEM. El primer dels blocs serveix per conèixer les característiques sociolingüístiques dels informants, mentre que el segon està dissenyat perquè els docents puguin donar la seva opinió respecte del model TIL i la formació. Aquesta darrera part se centra en qüestions relacionades amb la coordinació i la comunicació entre professors, la unificació dels departaments de llengua, els projectes que han de desenvolupar al llarg de la formació i algunes preguntes de valoració global.

Amb aquest objectiu, el segon bloc conté, en gran part, preguntes que segueixen el format de l'escala de Likert, és a dir, els participants han de donar el seu grau d'acceptació (molt en desacord, en desacord, d'acord, molt d'acord) respecte de les afirmacions proposades. He decidit eliminar el valor *indiferent* per evitar respostes neutres que podrien dificultar l'anàlisi.

Pel que fa al segon instrument de recollida de dades, l'entrevista, és una eina d'investigació qualitativa que permet obtenir dades subjectives dels participants. El format de l'entrevista segueix una planificació semiestructurada, amb un guió preestablert, però que varia en funció del desenvolupament de l'entrevista. Les preguntes, a més, són obertes, per tal de poder recollir informació més rica i amb més especificitats (Folgueiras, 2016: 3).

b. Participants

Els participants d'aquest estudi són els professors que estan inscrits al programa de formació AVANCEM. Al qüestionari han participat un total de 70 professors de centres diferents. La identitat dels informats, en aquest cas, és anònima. La mostra resultant és àmplia, ja que permet obtenir dades de la totalitat de territoris educatius de la comunitat autònoma de Catalunya.

Pel que fa a l'entrevista, he pogut entrevistar una docent de llengua castellana de l'Institut Antoni Pous i Argila de Manlleu. Aquest centre va finalitzar el tercer curs del programa AVANCEM l'any passat i, aquest any, han fet una ampliació per poder continuar millorant els seus projectes. Per tant, es tracta d'un centre que es troba al quart any de la formació. Pel que fa a l'entrevistada, durant la formació ha format part del Grup Impulsor i és personal permanent del centre.

c. Procediment

Un cop vaig elaborar el qüestionari en format electrònic i vaig fer el pilotatge, vaig contactar per correu amb un total de 49 centres que participen en el programa AVANCEM (podeu consultar el contingut del correu electrònic a l'annex 3). Els docents van disposar de tres setmanes per poder respondre al qüestionari a través de la plataforma Google Forms.

Per l'entrevista, en canvi, els formadors van preguntar als centres del seu territori si estaven disposats a participar en el meu projecte. Em vaig posar en contacte per telèfon amb alguns d'ells, però per qüestions de temporització, de planificació i circumstàncies personals dels professors, només ha sigut possible fer l'entrevista a una docent. Aquesta entrevista va tenir lloc per Google Meet i va tenir una duració de 22 minuts.

5. RESULTATS

A continuació, presento els resultats dels qüestionaris i, després, els de l'entrevista. D'una banda, pel qüestionari, primer esmento de manera general el perfil sociolingüístic dels participants i, més endavant, procedeix amb els resultats de les preguntes específiques del TIL i la formació AVANCEM. D'altra banda, pel que fa a l'entrevista, elaboro una anàlisi de contingut (Diverguer, 1975) seguint tres categories d'anàlisi relacionades amb els objectius de la formació AVANCEM: la implicació del centre i de l'equip directiu, la coordinació i el procés d'implementació.

a. Resultats dels qüestionaris

Al qüestionari (vegeu annex 4) han participat un total de 70 professors, el 80% dels quals són dones. Els Serveis territorials on imparteixen classes són variats, però destaquen el Vallès Occidental (13 professors), Barcelona Comarques (11) i Tarragona (10). La gran part dels professors imparteixen classes en l'Educació secundària (45), seguit de l'Educació primària (19) i el batxillerat (6).

Respecte de la seva participació en el programa AVANCEM, cal dir que 40 informants estan cursant el tercer curs i 30 el primer. Per al segon no hi ha dades perquè en aquesta edició del programa no hi ha participants en el segon any. També cal comentar que 36 participants formen part del Grup Impulsor i 34 no.

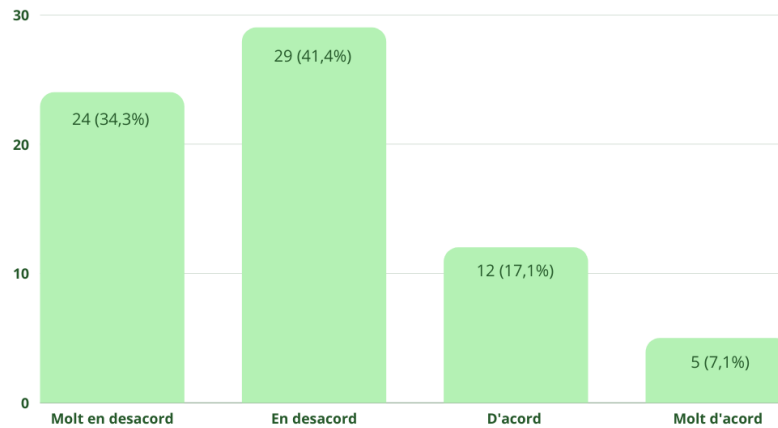
Pel que fa a les llengües que imparteixen, 31 participants són docents de català, 21 de castellà, 14 d'anglès, 4 de francès, 1 d'alemany, 2 de llengües clàssiques, 1 d'aranès i 14 no són docents de llengua. Cal remarcar que alguns d'ells són professors de més d'una llengua.

La primera dada que obtenim de l'anàlisi de les preguntes sobre el TIL i la formació AVANCEM té a veure amb la coordinació dels docents. En relació amb això, tots els informants estan d'acord que el consens i la cooperació entre els professors és essencial per desenvolupar un ensenyament integrat de les llengües (15,7% d'acord i 84,3% molt d'acord). Respecte d'aquest consens i un cop ja dins de la formació, la gran majoria dels docents està d'acord que han hagut de reflexionar sobre les seves visions de l'ensenyament de llengües (5,7% en desacord, 52,9% d'acord i 41,4% molt d'acord).

Al qüestionari també apareixen afirmacions per veure si els professors utilitzen una metodologia i uns criteris d'avaluació comuns en els seus projectes. Els resultats són gairebé idèntics en ambdós casos. La gran majoria sí que ha sigut capaç d'aconseguir aquest consens i de plasmar-lo en els seus projectes, tant pel que fa a la metodologia (2,9% molt en desacord, 11,4% en desacord, 55,7% d'acord i 30% molt d'acord), com als criteris d'avaluació (2,9% molt en desacord, 14,3% en desacord, 57,1% d'acord i 25,7% molt d'acord). És destacable el fet que els resultats negatius respecte d'aquestes dues afirmacions provenen de les mateixes persones. Això indica que si la coordinació ha estat efectiva en un aspecte, també ho ha sigut en l'altre. I el mateix succeeix a l'inrevés.

L'opinió dels participants al programa de formació mostra com, en general, és fàcil compartir idees entre companys de centre (2,9% molt en desacord, 18,6% en desacord, 31,4% d'acord i 47,1% molt d'acord). Però aquests resultats canvien quan això té a veure, concretament, amb l'espai i el temps que dediquen a aquesta coordinació i comunicació. Respecte de l'espai, una bona part dels participants sí que estan d'acord que tenen espais on poder reunir-se per treballar en aquest projecte, però les opinions negatives en aquest aspecte també són destacables (12,9% molt en desacord, 27,1% en desacord, 35,7% d'acord i 24,3% molt d'acord). Ara bé, quan el focus de la qüestió recau en el temps que han d'invertir en aquest aspecte, hi ha un augment significatiu de respostes negatives, essent la gran majoria (com es pot veure en la Gràfica 1).

Els docents disposem del temps necessari per poder dur a terme aquesta coordinació i comunicació

Gràfica 1. Respostes obtingudes a la pregunta 21. Font: Elaboració pròpia

Pel que fa a la unificació dels diferents departaments de llengües, les respostes indiquen que la visió que tenen els docents respecte d'aquesta qüestió és positiva (11,4% molt en desacord, 20% en desacord, 31,4% d'acord i 37,1% molt d'acord). Assolir aquest pas podria donar una solució a la creació d'un espai col·lectiu on poder dur a terme la comunicació necessària entre el professorat. Això no obstant, encara hi ha una petita part del professorat que és reticent a aquesta fusió.

Un altre aspecte rellevant segons els objectius de la formació és la incorporació de l'avaluació competencial a l'aula. Relacionant això amb el plurilingüisme, gran part dels informants considera que l'avaluació competencial facilita el desenvolupament d'una competència comunicativa plurilingüe (1,4% molt en desacord, 15,7% en desacord, 47,1% d'acord i 35,7% molt d'acord). Això indica que la visió que tenen els docents respecte d'aquest aspecte coincideix amb la filosofia del programa.

Pel que fa als projectes que han de realitzar durant la formació, els docents sí que creuen disposar dels coneixements per desenvolupar les Famílies de Seqüències Didàctiques (1,4% molt en desacord, 21,4% en desacord, 38,6% d'acord i 38,6% molt d'acord). Però aquests bons resultats augmenten encara més respecte dels Projectes de Comunicació Integrats (2,3% molt en desacord, 11,4% en desacord, 38,6% d'acord i 47,7% molt d'acord). Això indica una evolució positiva durant els tres cursos del programa de formació. A més, els informants estan d'acord que la figura de l'assessor ha sigut útil per l'assoliment d'aquesta competència (5,7% molt en desacord, 20% en desacord, 44,3% d'acord i 30% molt d'acord).

De les preguntes obertes s'extreuen respostes relacionades amb els continguts lingüístics que es treballen a les classes organitzades al voltant del TIL. Les respostes obtingudes mostren com gairebé tots els projectes que els professors han creat al llarg d'aquest programa de formació giren entorn de les tipologies i els gèneres textuais. Exemples concrets són els textos descriptius i argumentatius, la narració, el text instructiu, el text retòric, etc. A manera d'exemple més detallat, trobareu a l'annex 5 un document explicatiu que l'Escola Splai va decidir enviar voluntàriament quan va rebre el formulari. En aquest document indiquen la tipologia textual que han decidit tractar a les diferents etapes educatives (la retòrica) i els gèneres discursius (el pregó i l'auca). A més, especifiquen els continguts que decideixen elaborar de forma conjunta a partir d'aquests gèneres textuais.

Els informants han indicat alguns aspectes destacables del TIL i de l'AVANCEM. D'una banda, els professors destaquen respecte del TIL, que és un model d'ensenyament que fomenta la col·laboració necessària del professorat de llengües. Indiquen també que és un model positiu per l'alumne, ja que "permet veure les llengües com a eina, no com a matèria" i ofereix als alumnes la possibilitat de "percebre que totes les llengües són vàlides". Altres aspectes que es destaquen són:

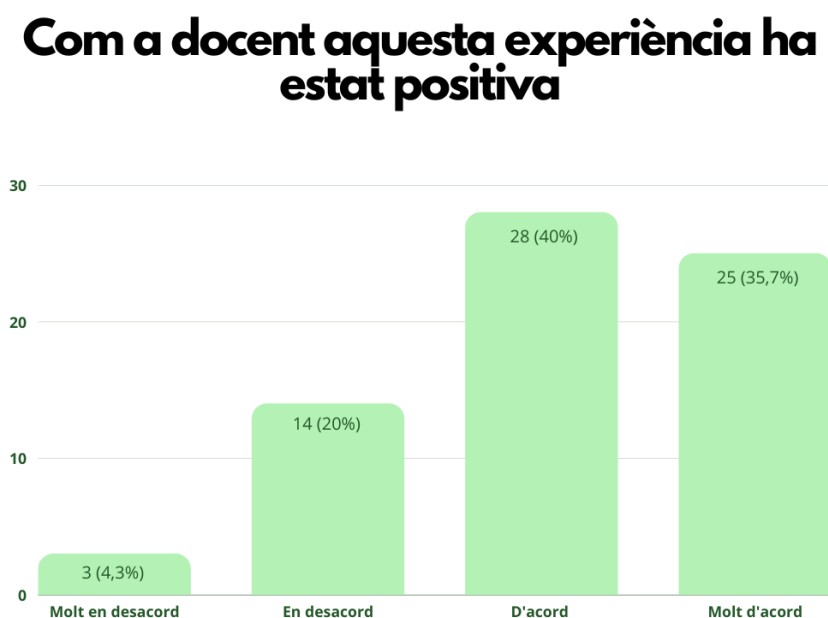
- La codocència.
- L'optimització del temps i la no repetició de continguts.
- L'enfocament comunicatiu i el treball de continguts competencials.

D'altra banda, pel que fa als aspectes destacables de l'AVANCEM, els docents estan d'acord que l'acompanyament dels assessors durant tot el procés ha estat beneficiós per desenvolupar les diferents tasques. La formació els ha permès "com a claustre posar en comú i crear una línia d'escola respecte de les tipologies textuais, reflexionar, parlar i millorar la nostra manera de treballar fent-la més integradora i competencial". En definitiva, destaquen la reflexió que han pogut fer sobre les pràctiques que es fan a les classes de llengua, l'espai i el temps que els ha permès la coordinació i la posada en comú de diverses idees, així com el treball competencial entre totes les llengües des d'una perspectiva plurilingüe.

Això no obstant, els docents també han identificat alguns aspectes millorables per al programa de formació entre els quals destaquen: tenir accés a les seqüències didàctiques d'altres centres per compartir idees, la prioritització de la formació presencial, el repartiment del volum de feina durant els tres cursos, donar més hores dins l'horari laboral per la coordinació entre professors i la creació dels materials, la reducció de la durada de la formació, l'ampliació de les sessions pràctiques, el concepte de l'avaluació i la inclusió al

programa dels departaments no lingüístics. A més, els centres de primària indiquen que els agradaria tenir exemples concrets de desenvolupament del TIL a l'etapa d'Educació primària, ja que els únics que van poder consultar estaven dirigits a l'Educació secundària. Pel que fa als aspectes millorables del TIL, coincideixen majoritàriament amb els aspectes millorables de l'AVANCEM esmentats a l'anterior paràgraf, destacant sobretot el temps de coordinació entre els professors, que hauria de tenir horaris establerts dins de l'horari laboral, la implicació dels altres departaments i el fet de poder compartir experiències amb altres centres.

En darrer lloc, els informants van indicar, en general, que l'experiència que han tingut amb el TIL ha estat positiva, com es pot observar a la Gràfica 2:

Gràfica 2. Respostes obtingudes a la pregunta 28. Font: Elaboració pròpia

b. Resultat de l'entrevista

Aquesta entrevista (vegeu annex 6) ha servit per analitzar com s'ha desenvolupat el programa AVANCEM a un institut concret, tenint en compte la versió d'una de les professores que va participar-hi, la Roser. A continuació, presento els resultats de l'entrevista separats en les tres categories d'anàlisi establertes a través de l'anàlisi de contingut. Per aquesta anàlisi, tinc també en compte un material addicional, els PLC del centre, al qual va fer esmena la Roser.

- Implicació del centre i de l'equip directiu

L'entrevista mostra com en aquest centre, l'equip directiu i els professors van estar implicats en el projecte. Des del grup impulsor, es vetllava per fer un seguiment del nivell de llengua d'alumnes i professors. També van ser els encarregats d'organitzar els continguts de l'àmbit lingüístic i de comunicar les decisions preses a la resta de docents. Van ser capaços de fer una macroprogramació on organitzaven les competències establertes per la Generalitat i van relacionar-ne algunes amb els projectes que van crear gràcies a l'AVANCEM. Un cop van acabar la formació, no van deixar de banda el programa i els projectes que van crear, sinó que continuen millorant-los i treballant amb ells.

La Roser va esmentar que actualment estan editant el PLC i que actualitzaran la informació relacionada amb l'AVANCEM. Això no obstant, el PLC que van publicar l'any 2019 ja incorporava el projecte. Això mostra una gran implicació per part del centre. En aquest document, el centre indica que a través de l'AVANCEM es treballen diferents aspectes relacionats amb la llengua: la llengua oral, la llengua escrita a través de "les tipologies textuais i els seus gèneres corresponents" (p.19), la relació recíproca entre llengua oral i llengua escrita, el fet de "compartir les noves estratègies pel tractament de la llengua amb tot el claustre" (p.20), la coordinació del professorat per donar coherència i continuïtat entre tots els nivells, així com el treball conjunt de totes les llengües. Respecte d'aquest últim punt, al document s'indica que amb l'AVANCEM volen reforçar la competència plurilingüe del seu alumnat des d'un punt de vista competencial.

Un aspecte destacable del grup impulsor del centre és que a partir de la seva participació a l'AVANCEM, van realitzar un estudi de les debilitats, amenaces, fortaleces i oportunitats (DAFO) del mateix centre. Les conclusions d'aquesta anàlisi, que es poden trobar al PLC, els van ser útils per a la realització dels projectes i per millorar la línia d'acció del centre. Alguns dels elements que van identificar són:

- "Un 60% del professorat no coneix el MECR.
- Una part del professorat hauria de tenir més en compte els coneixements lingüístics previs de l'alumnat.
- El 60% del professorat comparteix les seves experiències didàctiques.
- Es consideren positives les reunions setmanals perquè així es té l'oportunitat de coordinar correctament la feina.
- El professorat, majoritàriament, està en procés de canvi adaptant-se al model de treball cooperatiu, i el fa servir a l'aula" (Institut Antoni Pous i Argila, 2019: 51-52).

Pel que fa al pla d'acció del centre respecte del TIL, el seu principal objectiu és acabar de consolidar els projectes que han creat (s'explicaran més endavant), ja que consideren que no basta només amb crear-los i implementar-los, sinó que els han d'anar experimentant durant uns quants anys per poder perfeccionar-los. Un factor que influeix en aquest objectiu, és l'arribada de nous professors. A l'AVANCEM, participen els docents de llengua, però no necessàriament tots. En canvi, en aquest centre han incorporat els projectes a la seva programació i quan arriba un nou professor s'ha d'ajustar al pla d'acció del centre. Això implica, un altre cop, un fort compromís del centre en relació amb el TIL.

- Coordinació

Un dels aspectes més destacats de la formació, i que el centre esmenta al seu PLC, és la coordinació entre docents. Durant el programa, els professors participants assistien a les sessions de formació amb la formadora, on disposaven d'un temps per poder realitzar els diferents projectes. La Roser indica, però, que aquest temps de vegades no era suficient per acabar d'organitzar i prendre decisions. També esmenta que era difícil trobar moments on tots coincidien, tenint en compte els horaris de les classes. És per això que de vegades havien de repartir-se la feina individualment i feien posades en comú un cop havien acabat.

Ara que el projecte està consolidat al centre, han pres una decisió important. Han decidit deixar de banda els diversos departaments de llengües, per unificar-se en un departament de l'àmbit lingüístic. Aquest canvi implica que els professors de llengua conviuen en un mateix espai quan no es troben a l'aula. D'aquesta manera, les possibilitats de coincidir i de poder-se coordinar augmenten.

La Roser esmenta que al centre acostumen a fer harmonitzacions. Aquestes harmonitzacions consisteixen a homogeneïtzar els continguts que dos o més professors han d'impartir, és a dir, comparteixen idees sobre allò que han de fer tots dos, per tal que sigui coherent. Això és necessari, per exemple, quan diferents professors es fan càrrec de la mateixa llengua. Respecte dels projectes dels mitjans de comunicació, les harmonitzacions són necessàries quan un professor nou s'incorpora al centre, ja que, d'aquesta manera, es pot familiaritzar amb el projecte. A més, és útil per obtenir visions noves de gent que no havia participat abans en el projecte i, així, poder incorporar algunes millores.

- Resultat de la coordinació

Pel que fa al resultat de la coordinació, el centre va elaborar, amb l'ajuda de l'assessora de la formació, una macroprogramació general de les competències lingüístiques. En aquesta

programació han incorporat tres projectes que han elaborat durant els tres anys de formació i que continuen implementant-se actualment. Els tres projectes tenen com a fil conductor els mitjans de comunicació. Van començar creant un projecte per a primer d'ESO i van continuar fins a tercer. El projecte de primer consisteix a elaborar un programa de ràdio en col·laboració amb ràdio Manlleu, l'emissora local. A segon d'ESO, els alumnes fan un telenotícies i, a tercer, fan una revista escolar amb articles periodístics.

Al llarg dels tres projectes, els alumnes treballen diferents tipologies textuais de manera competencial, mitjançant els projectes de comunicació integrats. Ho fan des d'un punt de vista plurilingüe, elaborant els projectes en llengua catalana i castellana, i incorporant alguns cursos l'anglès, depenent del professorat. Cal destacar que en alguns cursos s'han inclòs algunes llengües d'origen de l'alumnat, com l'amazic, i els alumnes de l'aula d'acollida són convidats a participar-hi.

L'avaluació dels projectes és contínua i formativa. No s'avalua el producte final, sinó que es fa un seguiment durant tot el procés que permet als alumnes millorar les seves idees. Finalment, utilitzen la coavaluació per decidir entre tots els alumnes quins treballs formaran part del producte final, perquè per qüestions logístiques no els és possible incorporar-los tots. Com a proposta de millora, en cursos vinents volen intentar que, tot i que s'hagi d'escollir un projecte final, la resta dels alumnes puguin tenir una versió personal editada en forma de projecte final.

6. CONCLUSIONS

En aquest darrer apartat del treball, presento les conclusions d'aquesta investigació, en les quals dono resposta als objectius i les preguntes de recerca que he plantejat a la introducció. Per poder donar respostes a aquestes qüestions he de tenir en compte tant el marc teòric de la investigació, com els resultats que he obtingut de les dades recollides durant la recerca.

Els instruments de recollida de dades m'han permès assolir els objectius que em vaig plantejar a l'inici de la recerca: analitzar l'acceptació del TIL per part dels participants en el programa AVANCEM i veure la manera com es treballen els objectius de la formació. En aquesta línia, em vaig plantejar dues preguntes de recerca:

1. Quines opinions tenen els docents participants a la formació respecte del TIL?
2. Com es treballen els objectius de la formació?

Pel que fa a la primera, els qüestionaris m'han permès obtenir una idea àmplia de la visió que tenen els docents sobre el TIL i la formació. Així doncs, puc concloure que els docents tenen unes opinions positives i destaquen sobretot el fet que la formació els ajudi a coordinar-se i ser capaços d'elaborar projectes plurilingües innovadors. Recalquen que la fusió de les assignatures de llengua en l'Àrea de llengües, no només en l'àmbit curricular, sinó també en un espai físic al centre, garanteix i fomenta una millor coordinació entre els docents implicats. S'estableix d'aquesta manera un espai comú on els especialistes de llengua es poden veure i compartir idees.

Tot i això, el gran problema que indiquen els participants, així com les investigacions consultades que tenen en compte les opinions de docents que havien implementat el TIL (Boillos et al., 2021; Arocena, 2017; Morante et al., 2014), és el temps. En relació amb això, la coordinadora del programa indicava a l'entrevista que és la direcció del centre, o en aquest cas l'equip impulsor, qui ha de gestionar el temps i l'espai per coordinar-se. Però podem observar, doncs, que la qüestió que causa més dificultat per a la implementació del TIL és la gestió del temps.

Pel que fa a la segona pregunta de recerca, puc concloure que els objectius per als docents s'assoleixen de forma satisfactòria, ja que aquests, en acabar la formació, són capaços de dissenyar i implementar projectes de comunicació integrats i de coordinar-se entre ells per planificar i organitzar els objectius, continguts i criteris d'avaluació de les diferents llengües. Aquests objectius s'assoleixen en diverses sessions en què els docents han de treballar

conjuntament per tal de ser capaços d'aprendre a treballar en equip i de consensuar la creació de projectes comuns. A través de l'entrevista, també he pogut extreure altres conclusions.

D'una banda, el fet que el TIL i el plurilingüisme quedin explícits al PLC ajuden a fer que el model d'ensenyament integrat sigui una de les línies d'acció del centre. Així també, els nous docents que arriben al centre han d'adaptar-se a aquesta metodologia, però reben l'ajuda dels docents que ja tenen experiència a través de les harmonitzacions. D'aquesta manera, les pràctiques dels centres en TIL no són passatgeres, sinó que es poden desenvolupar i millorar al llarg dels anys.

D'altra banda, Arocena (2017) va trobar que un dels problemes del TIL a les escoles del País Basc era que no es tenia en compte el repertori lingüístic dels alumnes. En canvi, els resultats de l'entrevista mostren com en aquest tipus de projectes és possible incloure el repertori lingüístic dels alumnes. Cada centre té un alumnat específic, amb un repertori lingüístic diferent que s'ha de tenir en compte a l'hora de fer una programació conjunta de les llengües. Per exemple, l'Institut Antoni Pous i Argila convida a participar en el projecte els alumnes de l'aula d'acollida i incorpora així les seves llengües d'origen.

El recent estudi de Boillos et al. (2022) conclouïa que la formació proporcionada pel Govern basc no era suficient per a donar les eines necessàries als docents. Els resultats del present estudi indiquen, però, que la formació proporcionada pel Departament d'Educació català, a grans trets, sí que dona aquestes eines. Aquesta formació ja fomenta la inclusió del projecte en el PLC i fa que els participants reflexionin sobre les seves visions respecte de l'ensenyament de llengües, factor destacat per Esteve (2010), així com sobre quin volen que sigui el seu pla d'acció envers les llengües.

Així doncs, aquesta investigació m'ha permès, a més, profunditzar en un model d'ensenyament transformador, així com elaborar un document únic que conté informació de la implementació d'aquesta metodologia en gran part del país. No obstant això, m'he trobat amb algunes limitacions que han fet que les conclusions d'aquest treball no siguin a gran escala. Quant a l'acceptació del model sí que ho són, ja que la mostra seleccionada és força extensa. Pel que fa, però, a la manera com es treballen els objectius, la incompatibilitat horària dels docents del mateix centre, així com d'altres, han fet que només hagi pogut tenir en compte un centre i una professora. Això ha dificultat la triangulació dels instruments de recollida de dades.

Respecte de les futures línies d'investigació, considero que seria interessant realitzar un estudi semblant, però des del punt de vista dels alumnes, ja que al final són ells els que es

veuen afectats pels canvis en la forma d'ensenyament. També seria convenient fer una investigació comparada entre el TIL i l'AICLE, tenint en compte que són les dues metodologies plurilingües més utilitzades i que, fins i tot a vegades, es confonen.

No vull acabar aquest treball sense fer abans una petita reflexió. Els canvis en l'educació no poden tenir èxit si les parts implicades no estan d'acord amb el canvi; per això, és necessari arribar a un consens. El fet d'oferir programes de formació voluntaris ajuda a fer que només els centres que consideren que estan preparats per adoptar metodologies innovadores puguin començar a fer-ho.

Finalment, m'agradaria destacar alguns punts forts del programa de formació AVANCEM. Considero que és una formació molt ben organitzada que, incorporant algunes de les millores proposades als resultats d'aquest treball, així com d'altres, pot arribar a ser molt potent en l'educació catalana. El TIL a Catalunya és una eina per millorar la competència plurilingüe de l'alumnat, per defensar l'ús del català a les escoles i per revolucionar l'educació catalana. Aquesta formació, a més, podria ser utilitzada com a referent a les altres comunitats bilingües.

7. BIBLIOGRAFIA

- Arocena, M. (2017). *Multilingual education: Teachers' beliefs and language use in the classroom* [Tesi doctoral, Universitat del País Basc]. ADDI. Recuperat de: <https://addi.ehu.es/handle/10810/25839>
- Arocena, M. et al. (2015). Teachers' beliefs in multilingual education in the Basque country and in Friesland (OA). *Journal of Immersion and Content-Based Language Education*, 3, 169-193. Recuperat de: <https://doi.org/10.1075/jicb.3.2.01aro>
- Boillos, M., Aranberri, N., Zuloaga, E., Ibarluzea, M. (2021). La implementación del tratamiento integrado de lenguas: percepciones del profesorado de educación primaria y secundaria. *Tonos digital: Revista de estudios filológicos*, Vol. I. (40)
- Boillos, M. et al. (2022). ¿Es una buena idea el Tratamiento Integrado de Lenguas? Percepciones del profesorado de Educación Primaria. *Didáctica. Lengua y Literatura*, 34, 161-170. Recuperat de: <https://doi.org/10.5209/dill.81365>
- Carrazoni, Y. (2021). O decreto do plurilingüismo, unha década de "retroceso" para o galego. *nòs diario*. Recuperat el 26 de febrer de 2021 a: <https://www.nosdiario.gal/articulo/lingua/decreto-do-plurilinguismo-decada-retroceso-galego/20210527214640122358.html>
- CEIP Can Pastilla. (2017). *Projecte lingüístic de centre (PLC)*. Recuperat el 19 de febrer de 2022 a: <http://www.cpcanpastilla.com/projectelinguistic.pdf>
- Confederación de las Ikastolas de Euskal Herria. (2009). *El Proyecto Lingüístico de las ikastolas*. Recuperat de: <https://ibaizabalikastola.eus/sites/default/files/page/48/file/EI%20Proyecto%20linguistico%20de%20las%20Ikastolas.pdf>
- Consejo de Europa. (2001). Marco común europeo de referencia para las lenguas: aprendizaje, enseñanza, evaluación. Madrid: MECD-Anaya. Recuperat de: http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/marco/
- Council of Europe. (1992). *European Charter for Regional or Minority Languages*. Recuperat de: <https://rm.coe.int/1680695175>
- Decret 125/2000, de 8 de setembre, pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments de l'educació infantil, l'educació primària, i l'educació secundària obligatòria a les

Illes Balears (2000). *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, 114, de 16 de setembre de 2000, 14139 a 14143. Recuperat de: <http://boib.caib.es/pdf/2000114/mp14139.pdf>

Decret 15/2013, de 19 d'abril, pel qual es regula el tractament integrat de les llengües als centres docents no universitaris de les Illes Balears. (2013). *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, 53, de 20 d'abril de 2013, 17259 a 17268. Recuperat a: <https://www.caib.es/eboibfront/ca/2013/8117/>

Decret 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria (2015). *Diari oficial de la Generalitat de Catalunya*, 6945, de 28 d'agost de 2015. Recuperat a: <https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/6945/1441278.pdf>

Decret llei 5/2013, de 6 de setembre, pel qual s'adopten determinades mesures urgents en relació amb la implantació, per al curs 2013-2014, del sistema de tractament integrat de les llengües als centres docents no universitaris de les Illes Balears. (2013). *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, 124, de 7 de setembre de 2013, 41601 a 41606. Recuperat a: <http://til.caib.es/www/catala/normativa/BOIB-7-9-13.pdf>

Decreto 79/2010, de 20 de mayo, para el plurilingüismo en la enseñanza no universitaria de Galicia (2010). *Diario Oficial de Galicia*, 97, de 25 de mayo de 2010, 9242 a 9247. Recuperat a: https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2010/20100525/Anuncio17BE6_es.pdf

Decreto 86/2015, de 25 de junio, por el que se establece el currículo de la educación secundaria obligatoria y del bachillerato en la Comunidad Autónoma de Galicia (2015). *Diario Oficial de Galicia*, 120, de 29 de junio de 2015, 24534 a 27073. Recuperat a: https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2015/20150629/AnuncioG0164-260615-0002_es.pdf

Decreto 237/1992, de 11 de agosto, por el que se establece el currículo de la Educación Primaria para la Comunidad Autónoma del País Vasco (1992). *Boletín Oficial del País Vasco*, 167, de 27 de agosto de 1992, 7795 a 7869. Recuperat a: <https://www.euskadi.eus/bopv2/datos/1992/08/9202329a.pdf>

Departament d'Educació. (2018). *El model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya*. <https://doi.org/B-24.669-2018>

Departament d'Ensenyament. (2013). *Ofensiva de país a favor de l'èxit escolar*. Recuperat a: https://educacio.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/monografies/ofensiva-exit-escolar/ofensiva_exit_escolar.pdf

Diverguer, M. (1975). *Métodos de las ciencias sociales*. Esplugues de Llobregat: Ariel

Fayos, E., García, E. (2021). El model lingüístic educatiu valencià, sota la lupa dels instituts per la pèrdua d'hores en català. *Directa* [en línia]. Recuperat el 23 de febrer de 2022 a: <https://directa.cat/el-model-linguistic-educatiu-valencia-sota-la-lupa-dels-instituts-per-la-perdua-dhores-en-catala/>

Folguerias, P. (2016). *Técnica de recogida de información: la entrevista*. Recuperat a: <http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/99003/1/entrevista%20pf.pdf>

Garabide, E. (2015). *La enseñanza. La recuperación del euskera IV*. Recuperat de: <https://www.garabide.eus/fitxategiak/dokumentuak/doks/la-experiencia-vasca-iv-la-ensenanza.pdf>

Generalitat de Catalunya. (s. d.). *Objectius. AVANCEM*. Recuperat l'11 de maig de 2022 de: <https://projectes.xtec.cat/avancem/el-projecte/presentacio/>

Generalitat de Catalunya. (2022). *Avancem: Ensenyament i Aprenentatge Integrat de les Llengües*. XTEC. Recuperat l'11 de maig de 2022 de: <http://xtec.gencat.cat/ca/formacio/formaciogeneralprofessorat/llengues/avancem-ensenyament-aprenentatge-integrat-llengues/>

Generalitat Valenciana. (1990). *Disseny curricular. Secundària obligatòria. Àrea de llengües: valencià, castellà, llengües estrangeres*, València. Generalitat Valenciana.

Gobierno vasco. (2021). Eleaniztasunerantz. Proyectos y formación. *Euskadi.eus* [en línia]. Recuperat el 27 de gener de 2022 de: <https://www.euskadi.eus/informacion/eleaniztasunerantz-proyectos-y-formacion/web01-a3helebi/es/>

Gobierno vasco. (s. d.). Plurilingüismo. ¿Qué es? *Euskadi.eus* [en línia]. Recuperat el 27 de gener de 2022 de: <https://www.euskadi.eus/bilinguismo-marco-educacion-plurilingue/web01-a3helebi/es/>

- Goetz, K. (2000). *Perspectives on Team Teaching*. Recuperat el 19 de febrer de 2022 a: <https://people.ucalgary.ca/~egallery/goetz.html#:~:text=Team%20teaching%20can%20be%20defined,the%20same%20group%20of%20learners>
- Guasch, O. (coord.), Esteve, O., Ferrer, M., et al. (2010). *El tractament integrat de les llengües*. Graó
- Guasch, O. (2008). Reflexión metalingüística y enseñanza integrada de lenguas. *Textos*, 47, p. 20-32
- Hawkins, E. (1984). *Awareness of Language: An introduction*. Cambridge: Cambridge University Press. DOI: 10.3138/cmlr.44.1.180
- IES Marratxí. (2017). *Projecte Lingüístic de Centre*. Recuperat el 19 de febrer de 2022 a: <https://drive.google.com/file/d/1JIP4JN17CzKLre8ngVv-CGG89Hh03u7O/view>
- INS Antoni Pous i Argila. (2019). *Projecte Lingüístic de Centre*. Recuperat el 30 de maig de 2022 a: <https://drive.google.com/file/d/1m5cEyi1dowtOUpFIpZMP6qOq8gxGnuxQ/view>
- Ley 4/2018, de 21 de febrero, por la que se regula y promueve el plurilingüismo en el sistema educativo valenciano (2018). *Boletín Oficial del Estado*, 63, de 13 de marzo de 2018, 1207. Recuperat a: <https://www.boe.es/buscar/pdf/2018/BOE-A-2018-3441-consolidado.pdf>
- Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació (2009). *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya*, 509/VIII, del 8 de juliol de 2009. Recuperat a: <https://www.parlament.cat/document/cataleg/48041.pdf>
- Melià, J. (2014). El TIL a l'Atzacac. *Nívol* [En línia]. Recuperat el 17 de febrer de 2022 a: <https://www.nuvol.com/llengua/el-til-a-atzacac-20746>
- Montagut, M., Pereña, M. (2018). Ensenyar llengües des d'un enfocament metodològic global. *Articles de Didàctica de la Llengua i de la Literatura*, p. 41-47
- Morante, A.(2014). L'aplicació del projecte de tractament integrat de llengües (TIL) als centres públics d'educació secundària durant el curs 2013-14. *Anuari de l'educació de les illes balears*, p. 478-510. Recuperat a: https://dpde.uib.cat/digitalAssets/306/306690_anuari2014.pdf
- Parlament de Catalunya. (2016). *Estatut d'autonomia de Catalunya*. 5a ed. [en línia].

Recuperat a: <https://www.parlament.cat/document/catalog/48089.pdf>

Pascual, V. (2006). *El tractament de les llengües en un model d'educació plurilingüe per al sistema educatiu valencià*. València: Generalitat Valenciana - Conselleria de Cultura, Educació i Esport. ISBN 84-482-41444 Recuperat a: <https://ceice.gva.es/es/web/enseñanzas-en-lenguas/el-tratamiento-de-las-lenguas-en-un-modelo-de-educacion-plurilingue-para-el-sistema-educativo-valenciano>

Real Decreto 2193/1979, de 7 de septiembre, por el que se regula la incorporación al sistema de enseñanza en las islas Baleares de las modalidades insulares de la lengua catalana y de la cultura a que han dado lugar (1979). *Boletín Oficial del Estado*, 225, de 19 de septiembre de 1979, 21853-21854. Recuperat a: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1979-22610>

Resolución do 15 de Xuño de 2021, da Secretaría xeral de Educación e Formación Profesional, pola que se convoca a selección de plans de formación permanente do profesorado que se van implantar en centros educativos públicos dependentes desta consellería no curso 2021/22 (2021). Recuperat a: https://www.edu.xunta.gal/portal/sites/web/files/3-resolucion_pfpp_2021-22-do_15_d_e_xuno_logo_ministerio_ok.pdf

Rodríguez, G. et al. (1996). *Metodología de la investigación cualitativa*. Archidona: Edit. Ajibe

Roulet, E. (1995). Peut-on intégrer l'enseignement-apprentissage décalé de plusieurs langues? *Babylonia*, 2, 22-25

Ruiz, T. (2008). El tratamiento integrado de las lenguas. Construir una programación conjunta. *Textos*, 46, p. 46-58

Serra, J. M. (2009). *Processos que intervenen en l'adquisició d'una nova llengua*. Recuperat a: <http://www.xtec.cat/crp-altpenedes/docs/interdependencia5.pdf>

Siguan, M., Vila, I. (2011). *L'educació escolar i l'adquisició i el desenvolupament de la competència plurilingüe*. Recuperat a: http://openaccess.uoc.edu/webapps/o2/bitstream/10609/54621/3/Multiling%20is-me%20i%20educaci%20B3_M%20dul2_L%27educaci%20B3%20escolar%20i%20l%27adquisici%20B3%20i%20el%20desenvolupament%20de%20la%20compet%20A8ncia%20pluriling%20B3Ce.pdf

- Torres, M. C. (2004). *La dimensió Europea de l'Educació als centres d'ESO del Tarragonès*. [Tesi de doctorat, Universitat Rovira i Virgili]. Tesis Doctorals en Xarxa
- Torres, Q., Bonnín, M. (2014). Decretada per aplicar el TIL i vaga a l'inici de curs, de moment. *Ara balears* [en línia]. Recuperat el 17 de febrer de 2022 a: https://www.arabalears.cat/balears/decretada-til-dimiteix-josep-trias_1_2053005.html

ANNEXOS

ANNEX 1. Entrevista Rosamaria, coordinadora programa AVANCEM

A: Bon dia. Estem aquí amb la Rosamaria Felip, que és la cap de l'equip d'innovació del Servei de Llengües Estrangeres i d'Origen del Departament d'Educació i farem una entrevista que tractarà sobre el funcionament del programa AVANCEM. Llavors, per començar, podries explicar una mica la teva formació i experiència?

R: Bueno, bon dia, Àlex. Molt contenta de poder participar en aquesta petita recerca del teu Treball Final de Grau. A veure, la meva formació? Jo d'origen soc mestra, mestra especialista en llengua estrangera. I després he fet diverses coses... Tinc també un màster d'Educació i TIC. I actualment estic acabant una tesi. O sigui... Bueno això no compta perquè no està acabada. Per tant, no serveix de res si no està acabada. Experiència? Bueno... Doncs com a docent tinc experiència com a profe d'anglès a infantil, primària, secundària i a la universitat. Vaig estar a l'escola de llengües modernes de la UOC bastants anys. Després tinc experiència com a formadora, perquè des de l'any 2006, durant uns 5 o 6 anys, no ho recordo bé, vaig participar en uns programes de formació d'aquí del Departament, que es deien ANIP, que era l'ensenyament de l'anglès a l'Educació Infantil i Primària. I una altra que es deia NIN, que era l'ensenyament de l'anglès a l'Educació Infantil i eren uns programes coordinats per la gent d'innovació i formació per la Maria José Lobo. I van agafar a un grup de 32 persones i ens varen formar moltíssim, moltíssim, moltíssim durant un any per ser formadors. Per tant, vaig estar durant anys a mitja dedicació a l'escola i mitja de formadora del Departament. I després a partir del 2012 vaig venir a treballar aquí al Servei de Llengües Estrangeres com a assessora tècnica docent i la meva experiència aquí és... Doncs he fet moltes coses diferents, però podríem dir que he participat en el disseny i naixement de programes d'innovació com són el GEP, el Generació Plurilingüe, i l'AVANCEM, que va del Tractament Integrat de Llengües. I a part d'això soc professora associada a la Universitat Autònoma de fa anys del Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura. I tinc molta experiència com a formadora i com a profe CLIL, AICLE.

A: Vale. I llavors, parlant del programa AVANCEM, podries explicar una mica com va néixer el programa?

R: Sí, doncs mira. Al Departament teníem, tenim encara eh, el marc per al plurilingüisme i llavors sempre... La recerca diu que hi ha diferents maneres de fomentar el plurilingüisme en l'alumnat i maneres de fer-ho és doncs treballar a través de diversos enfocaments. Un d'ells

és l'enfocament AICLE, que per això tenim el programa GEP, que aquest ja el teníem engegat, i l'altre enfocament seria el tractament integrat de llengües. I llavors es va començar l'any 2015 amb un pilotatge amb el programa AVANCEM que tractava d'això, del tractament integrat de llengües. Va començar amb un grup petit d'assessors LIC, coordinats des d'aquí, teníem una persona externa que era l'Olga Esteve de la Pompeu Fabra, que va doncs ens va ajudar a engegar el primer i segon any aquesta formació amb ells, que ells anaven a fer als centres.

A: Vale. I llavors, d'aquest programa, de l'AVANCEM, quin diries que és l'objectiu principal del programa?

R: Doncs mira és un objectiu doble o triple. Però bàsicament, l'objectiu és... L'objectiu més gran podríem dir que és transformar i revolucionar els centres en la manera en què ensenyen les llengües. Totes. I fer que tots els profes de llengua treballin de manera competencial a través de projectes que nosaltres anomenem Projectes de Comunicació Integrats, però que siguin capaços de preparar seqüències didàctiques per aquests projectes que siguin competencials totalment, que parteixin d'un problema, un context, una situació inicial, que hagin d'arribar a assolir algun repte o produir un producte final, que estan relacionats amb les tipologies textuais, amb els gèneres. I entremig fan tot un treball de llengua que és el treball de llengua en ús per arribar a assolir aquest objectiu que és doncs la creació d'un text d'un tipus determinat, però per fer alguna cosa eh, en el marc d'un projecte. L'altre gran objectiu és que el professorat de llengua es coordini. O sigui nosaltres sempre diem que una de les coses que aconseguim el programa AVANCEM i, per tant, un dels seus objectius, és tirar a terra les parets dels departaments de llengües. I aconseguir que no estiguin els de francès per una banda, els d'anglès per una altra, els de català o castellà per una altra. Sinó que tots acabin contribuint a un mateix projecte i que treballin conjuntament, i que es coordinin, que planifiquin les llengües conjuntament al centre, que programin de manera coordinada. Per això és el tractament integrat, no? De les llengües.

A: Vale. I llavors la formació del programa per als docents, en què consisteix?

R: Doncs, la formació del programa dura dos anys. El programa dura tres anys, però la formació en dura dos. Té 30 hores cada any. És una formació en centre, això vol dir que tenen un assessor només per ells que va al seu centre a fer-los sessions de dues hores. I consisteix en bueno, doncs es presenten tots els aspectes relacionats amb el tractament integrat de llengües, però sempre agafant com a punt de partida el que el centre ja sap i fa. No és: aquí ve l'expert a imposar coses noves. Sinó: anem a mirar què feu vosaltres, en quin punt esteu i a

partir d'aquí anem a construir plegats, no? Doncs es veu com treballar de manera coordinada, com treballar de manera competencial, com treballar aspectes concrets de la llengua com el transllenguatge, com avaluar també de manera competencial... I és això, són sessions en què l'assessor va proporcionant aquest guiatge i aquests coneixements de manera compartida amb ells per anar creant conjuntament i llavors els docents han de crear el primer any el que anomenem Famílies de Seqüències Didàctiques, que les han d'implementar amb els alumnes, han de recollir evidències del que han fet i després han de també reflexionar i crear una mena de portafolis d'aprenentatge conjunt del projecte.

A: I després, hi ha una altra formació, no? Que és l'assessorament al Grup Impulsor.

R: Sí.

A: Llavors en què consisteix aquest assessorament?

R: Doncs aquesta també són dos anys i consisteix en que també es fa formació en centre. El mateix assessor LIC que els hi fa els assessoraments. I consisteix en ajudar-los a fer una diagnosi d'en quin estat està el centre quant a les llengües i al seu aprenentatge, ensenyament, i a dissenyar un pla d'acció. Un pla d'acció amb uns objectius claríssims, amb uns criteris... Què volem fer? Què volem aconseguir? On volem arribar? Com ho farem? Quins objectius ens marquem? Quines estratègies seguirem? Com sabrem, després, si tot això o hem fet o no, no? Com l'avaluarem? I com anirem refent aquest pla d'acció sobre la marxa? Pues aquest Grup Impulsor és bàsic pel funcionament del projecte. I perdona, però, abans m'he deixat una cosa important dels assessoraments que t'he dit que el primer any creen Famílies de Seqüències Didàctiques. El segon any ja és més complex i el que creen és el que anomenem Projectes de Comunicació Integrats. Que és l'objectiu final, no? Que volem assolir en aquesta formació.

A: Vale, perquè llavors, una pregunta que tenia més endavant. Quina era la diferència entre les Famílies de Seqüències Didàctiques i els Projectes de Comunicació Integrats?

R: Doncs mira les famílies, seria un primer pas per començar, no? Es demana que el professorat es coordini amb una sèrie d'aspectes. Per exemple, el de català, el de castellà, el d'anglès i el de francès. Han de decidir en què es coordinaran. Doncs, jo et puc donar després exemples eh, i fins i tot una checklist de tots els aspectes que ha de tenir una família, perquè ho vegis clarament. Doncs han de decidir amb quin tema treballaran, en quines àrees es coordinaran, quines llengües hi participaran, quina tipologia textual acord treballaran tots i d'aquí es reparteixen els gèneres. Val, i quin producte final aconseguirà cadascun. Però, o

sigui un cop tenen “the big picture”, no? Dissenyada, que és el tema, la tipologia i el gènere que fa cadascun, llavors el que fan és que cada professor fa la seva seqüència a la seva llengua. I té el seu propi producte final. Per tant, d’alguna manera és una coordinació molt petitona. És per començar. Però aquí l’objectiu és que aprenguin a treballar de manera competencial i que sàpiguen fer individualment la seva seqüència. Doncs com et deia abans, comencem per un context, donarem un repte, anem a mirar aquest gènere textual que ens hem marcat doncs què hauran de crear els alumnes, com hi arribarem, quines activitats dissenyem i concretarem perquè arribin aquí i perquè tot sigui llengua en ús, no? Per tant és com un primer pas per aprendre a treballar autònomament. Jo sé treballar competencialment la llengua que jo ensenyo, però ja ens hem coordinat, ja hem parlat. A veure, com ho farem això, no? De sobre què farem aquesta família. I estan relacionades les famílies, evidentment. Tenen una relació per temàtica i per tipologia textual. I llavors els Projectes de Comunicació Integrats ja van més enllà. Però també hi ha, també ho fem esgraonadament. Perquè hi ha... Nosaltres els anomenem PCI de Projecte de Comunicació Integrat. Un que és el S, com batalla S, és el petit. I llavors en tenim un altre que és el XL. Ja no tenim talles mitjanes aquí ni L. Perquè hi ha una diferència molt gran. El S és bàsicament una Família de Seqüències Didàctiques, però han d’acordar un pas més que és nosaltres tots conjuntament, quin producte final crearem? Que a vegades és no és més que l’afegitó diem dels tres o quatre productes individuals que han creat per cada una de les llengües. Però no és allò, cadascú fa lo seu i al final a veure com ho podem refregir. No, no, no. Han de començar pensant aquest producte final comú. Per tant, la coordinació és el tema, la tipologia textual, els gèneres, però també què crearem tots plegats. Val? I llavors cadascú es prepara la seva seqüència com a la família i el seu petit producte que també hi és. Però ja és un pas més. Hi ha centres que es queden aquí, perquè no estan preparats per anar més enllà. Perquè com t’he dit partim del punt inicial que cada centre té. Per tant, tothom progressa també segons on pot, no? Però després hi ha la modalitat aquesta, la XL, que aquesta ja és una... Requereix una coordinació total i absoluta entre els docents, però a més requereix en molts casos codocència. Perquè és: anem a preparar entre tots un sol projecte. Anem a decidir quines tipologies textuales treballarem, quins gèneres i com hi participaran cada una de les llengües. I acabem amb un sol producte final plurilingüe. I quan dic un producte final plurilingüe no vull dir... Això s’ha de vigilar molt perquè a vegades la gent es pensa que és: ah, bueno, doncs farem una cosa i la traduirem en diferents llengües. No, no, no, no. No és això. Ha de ser alguna cosa que tingui sentit que estigui en diferents llengües, no? O no és: farem una, no sé, una guia d’un museu i la primera planta serà en anglès, la segona serà en francès... No, perquè ningú et compraria una guia així, no?

A: Clar.

R: Vull dir, això no és real. Ha de ser una cosa real. Per tant, és molt difícil i requereix molta coordinació. I llavors sí que hi ha sessions on hi participa una sola llengua, però hi ha sessions on hi participen dos o tres. A vegades són activitats on doncs no sé, doncs la d'anglès i la de català estan junts a l'aula... Vull dir que és complex. És molt complex. I no tothom està preparat per fer-ho, però hi ha molts centres que ho fan i ho fan molt bé. I el que sí tenim són models que et poden ensenyar concretament alguns com funcionen.

A: Vale. Després ja, pel que fa a la metodologia. Qui són els formadors?

R: Doncs els formadors del programa són els assessors LIC de Llengua i Cohesió. Pertanyen... Ells treballen en diferents territoris i llavors a cada territori, cada Servei Territorial i al Consorci d'Educació de Barcelona hi ha la figura del Director LIC que és el seu cap i cada territori decideix dins del que nosaltres oferim, no? Quants centres AVANCEM pot assumir segons els recursos humans que tenen i a cada centre li assigna un assessor LIC. I és la persona que fa les dues formacions tant d'equips impulsors com d'assessoraments.

A: Llavors quin és el seu paper?

R: El paper és el d'assessorar, és el d'assessorar i formar d'alguna manera, no? És aquest que et deia abans d'acompanyar-los en l'elaboració del pla d'acció, però també acompanyar-los en tot el que és el tractament integrat de llengües, ajudar-los a crear les famílies o els projectes, a implementar-lo, a fer el seguiment... És el que va al centre i els recull. Hi ha una cosa important que tampoc t'he dit que és que el... T'he dit que és una formació en centre, els assessoraments, però per poder-te apuntar a l'AVANCEM hi ha de participar com a mínim el 80% de tot el professorat de llengua del centre. Això és important, perquè vol dir que realment és un projecte de centre, eh. No són quatre gats. A vegades són quatre gats perquè els centres són molt petits.

A: Sí.

R: Però no perquè hi participin pocs.

A: Vale i llavors una altra cosa que m'he enrecordat ara. Això seria pel que fa a la formació dels docents. I al Grup Impulsor qui hi ha?

R: Doncs al Grup Impulsor hi ha d'haver sempre algú de l'equip directiu i bueno això ho decideix el centre. Decideixen doncs potser hi ha gent, hi ha professorat que fa l'assessorament i també està a l'equip impulsor, hi ha gent que només està a l'equip impulsor,

hi ha gent que només fa l'assessorament. Això cada centre decideix, però hi ha d'haver sempre algú de l'equip directiu.

A: I llavors tornant als assessors LIC, quin perfil tenen aquests assessors?

R: Bueno el perfil dels assessors ha anat evolucionant al llarg dels anys. Abans eren, en principi, tots profes de llengua catalana perquè l'origen dels assessors LIC... Bueno l'origen jo no te'l sé dir exactament, eh, però sé que una de les tasques importants dels assessors LIC durant anys ha estat, per exemple, les aules d'acollida. Eren els que s'ocupen de tot el tema de la immersió i fan formacions per al servei de suport i recursos lingüístics, fan la formació de l'ILEC, de l'ara escriu, fan moltes coses. Porten també els plans d'entorn de les ciutats i tal. Però sé que aquest perfil ha anat evolucionant, s'ha buscat un perfil més ampli que també sàpiguen altres llengües, més plurilingüe i tal. Però això qui t'ho pot explicar bé és aquí en el servei tenim a la Núria Miró, que havia estat assessora LIC durant molts anys i a més assessora del programa AVANCEM. I jo crec que ella et pot donar una idea més clara de quin perfil tenen.

A: Vale! Doncs parlaré amb ella. Llavors al programa AVANCEM els projectes finals són... O sigui, utilitzeu la metodologia del treball per projectes. Per què heu optat per aquesta metodologia per als projectes finals?

R: Bé, a veure. Nosaltres diem Projectes de Comunicació Integrat, sí que són projectes eh, potser no són ben bé el que tenim en ment quan parlem de: anem a treballar per projectes. Tot i que tenen les característiques bàsiques, vull dir que hi ha un producte final, comences el programa una mica pel final, si tu vols, no? Pensant en aquest producte. Els alumnes tenen una certa veu i poden escollir, no? En certa mesura. Però són projectes molt lingüístics, això tampoc ho hem de perdre de vista. Tot i que sempre tracten d'algun tema. Perquè has de parlar d'alguna cosa, has d'escriure d'alguna cosa, no? I a més en l'AVANCEM també són benvinguts els professors que no són de llengua, els d'àrea. I llavors si ells volen col·laborar-hi... De vegades acaben sent projectes de llengua, però que parlen de ciències o de matemàtiques o d'història, no? O de geografia. Però bàsicament perquè el treball per projectes és... Si tu vols que la gent es coordini i treballi de manera globalitzada el treball per projectes ens va semblar el més coherent, perquè és un treball transversal, interdisciplinari... Això globalitzat.

A: Vale! I utilitzeu aquesta metodologia des que va començar el programa?

R: Bueno és que aviam. El programa ja t'he dit que el 2015 va ser un pla pilot. El programa va néixer amb unes característiques determinades i ha evolucionat molt. Vull dir que als primers dos anys no existia ni els Projectes de Comunicació Integrats, no? Que fem ara. Es parlava més aviat de seqüències didàctiques i quan s'ajuntaven eren famílies... Això va venir després, perquè els programes evolucionen. Comences doncs amb una idea, ho proves, veus què funciona, què no, t'informes, busques recerca, llegeixes i reculls coneixement i parles amb gent que en sap i dius: a veure això com ho podríem millorar i fer evolucionar. I ha anat creixent i de fet no ha parat. Per exemple, aquest any, aquest any hem decidit incorporar els Objectius de Desenvolupament Sostenible. Fins ara no hi eren, no? És a dir cada any afegim alguna cosa o incidim en algun aspecte. És un... Els programes d'innovació estan vius, no és allò, creem o dissenyem i ja està. No, no. Estan vius. Sempre, sempre estan en constant revisió i evolució. I l'AVANCEM també.

A: Vale. I llavors d'aquests canvis que s'han anat fent, podries destacar alguns dels canvis així més rellevants que s'han anat fent al llarg del programa?

R: Bueno jo crec que s'ha destacat un dels aspectes, una estratègia molt important que és la del transllenguatge, però el transllenguatge entès com a estratègia... A veure com t'ho explico. Com a estratègia en moments puntuals en què té molt sentit. El transllenguatge... És que hi ha diferents versions del transllenguatge. I fins i tot hi ha diferents models. Hi ha el model de la Ofèlia García, que és el model americà, que és el transllenguatge on es barregen les llengües. I aquest no és el model que nosaltres volem. No volem allò. No s'hi val a parlar mig en català, el *catanglish* no el volem. Per entendre'ns. El poti-poti no ens interessa. Nosaltres quan parlem de transllenguatge ens referim a que si estem treballant un tema determinat i resulta que hi ha un text boníssim que està en anglès, però que estem fent la tasca en català, doncs per què hem de renunciar a aquell text o a aquell vídeo per justament només perquè és una llengua que no és la que et toca en aquest moment, no? Sinó en aquest sentit, que a vegades els inputs venen en una llengua, i l'output es produeix en una altra. Anem més per aquí. Llavors això és una evolució perquè al principi l'AVANCEM va néixer doncs més bueno, també era una mica assaig i error, no? Va néixer més de... Més un enfocament potser més gramatical, més de comparació de llengües, més d'això, gramàtica comparada, contrastiva. I ha evolucionat cap a la competencialitat i amb aspectes doncs com aquest del transllenguatge, que és un tret identitari de l'AVANCEM, però entès d'una manera determinada, no? En el nostre cas és el model gal·lès. I, perdona, quina era la pregunta? Altre cop.

A: No, és això dels canvis rellevants.

R: Bueno i això, ha anat evolucionant. Estem en aquest punt que hem aconseguit crear aquests Projectes de Comunicació Integrats que això no existia. I sobretot aquest XL, que és una cosa molt complexa. De fet, vam estar parlant no fa gaire amb una assessora del País Basc, on ells... Perquè el tractament integrat de llengües va sorgir molt allà. I de fet l'inici de l'AVANCEM es basava en aquest model basc. Hi va haver una senyora que es diu Teresa Ruiz que va... Bueno té molts articles, va coordinar un equip que treballaven en centres on implementaven tractament integrat de llengües. I era un enfocament més com bueno, a l'inici ens vam basar més en això. I hem anat evolucionant perquè hem anat descobrint altres coses, no? I nosaltres quan parlàvem l'altre dia amb aquesta senyora, ella deia: bueno estem en aquest punt que pel que vam entendre, de les Famílies de Seqüències Didàctiques. I nosaltres vam dir: nosaltres hem aconseguit anar un pas més enllà. I va dir: doncs m'ho heu d'explicar. I això sí que crec que és una evolució molt bèstia que ha fet l'AVANCEM. Hem arribat en aquest punt dels Projectes de Comunicació Integrats plurilingües, que no és fàcil. Sense fer un poti-poti de llengües. I tenim molt clar que, a més, la llengua curricular principal a Catalunya és el català. O sigui, mai en detriment del català eh, això també ha de quedar molt clar.

A: Vale. I llavors a la bibliografia sobre el TIL es destaca la importància de la comunicació i la coordinació entre professors de llengua, que ja ho hem comentat una mica, però com creus que es pot aconseguir una bona coordinació?

R: Doncs mira. Jo crec que plantejant-los-hi maneres de treballar com la de l'AVANCEM, que els hi fa veure la necessitat de coordinar-se. Perquè quan ho veuen... Es que t'ho diuen. És el millor de l'AVANCEM. És que ens ha transformat la manera de treballar en el centre. Perquè ara treballem... Sabem què fa l'altre, treballem coordinadament. I per treballar coordinadament no vull dir, tu faràs aquest text, jo faré l'altre, tu faràs això, jo faré allò per no repetir-nos. Que està molt bé, eh, no ens hem de repetir. O sigui, va molt més enllà, no? És un programar, fins i tot cursos sencers de llengües de manera coordinada entre tots. Això els obliga a parlar, a treballar junts, a trobar-se... Per això és tan important l'equip impulsor, perquè és el que aglutina tot això, el que els ajuda a coordinar-se, el que els hi facilita. L'equip directiu, evidentment, ha de fer una aposta per l'AVANCEM. Els hi ha de facilitar el temps i l'espai per poder-se coordinar. Però es produeix en molts centres que desapareixen els diferents departaments de llengües i es converteixen en el departament interllengües.

A: I llavors per anar acabant, quan s'acaba la formació, de quina manera els centres continuen implementant el tractament integrat de les llengües?

R: Doncs mira, com que el programa són tres anys i la formació són dos, en el tercer any ells han de continuar dissenyant nous Projectes de Comunicació Integrats i els han d'implementar. Tenen l'acompanyament d'inspecció i dels directors LIC, que van al centre i els ajuden, no? I en molts casos els assessors que han tingut continuen de tant en tant apareixent o els tenen de referència. Després al tercer any han de fer una memòria i han de presentar evidències d'aquest treball que han fet al tercer any. I llavors inspecció avalua les memòries i si tot està correcte i a més han anat treballant i ho fan bé, doncs obtenen el certificat d'innovació. Més enllà d'això? Doncs ara mateix estem creant xarxes de coordinació per als centres AVANCEM perquè es puguin ajudar els uns als altres. Mirem d'empoderar-los, no? I de què puguin tirar sols i una altra acció és, per exemple, nosaltres portem un consorci ERASMUS i el nostre consorci és per centres AVANCEM i GEP, no? Però els AVANCEM també hi tenen lloc. Doncs també els animem mirant que puguin participar en programes internacionals i que no deixin de fer coses. I vull tornar a la importància de l'Equip Impulsor, perquè l'Equip Impulsor una de les tasques que té és fer que el programa es consolidi al centre. I quedi al centre. Ha de formar part de la línia del centre. Perquè un dels programes que tenim és la mobilitat del professorat. Llavors hi ha molts profes que fan l'AVANCEM, marxen a un altre centre i els que venen nous s'han de trobar que allò està consolidat i que aquí es treballa així i que aquí ens coordinem així. Que no hi hagi opció, d'alguna manera, no? I que ja entrin a la dinàmica AVANCEM.

A: Vale. I ja sí, per acabar, t'agradaria afegir algun comentari que consideris pertinent per a la meva investigació?

R: Doncs així *out of the blue* no sé què dir-te. Bueno et puc dir que acabem de fer un informe, justament, sobre el programa AVANCEM i... Així subjectivament, ara abans de parlar de l'informe. Estem molt orgulloses del programa AVANCEM, perquè va començar doncs com un pilotatge i s'ha convertit en un programa superconsolidat que ens arriben dels centres... Que el *feedback* que ens arriba és que els ajuda moltíssim, que els transforma i que fa que es treballin les llengües d'una altra manera. I que els alumnes i les famílies estan encantades. Però acabem de fer un informe amb dades que són objectives i fredes i, ho sabíem eh, que el programa funciona, però vam quedar aturades del nivell d'èxit del programa, perquè és apostoflant. O sigui el nivell de... Els tants per cents de gent que acaba la formació i certifica. És que estem per sobre del 90. El nivell de satisfacció... Les tenim eh, les dades. Vull dir que segurament es poden compartir eh. I podries afegir-ne algunes perquè són molt indicatives de com objectivament aquest programa funciona, els centres el valoren moltíssim i com crea una manera diferent de treballar que queda a l'escola, no? I després m'agradaria remarcar una

cosa més. I és que és un programa que influeix en totes les llengües. Per tant, en un moment en què sabem que la llengua catalana està en... Bueno es troba en un moment delicat, l'AVANCEM també ajuda a aprendre més català. A què el català guanyi terreny a l'escola, no? I sobretot a ensenyar-lo d'una manera diferent, que als alumnes els enganxa més, molt més competencial.

A: Doncs, bueno això és tot. Moltes gràcies per participar en la meva investigació del TFG.

R: Ha estat un plaer. Molt bé, encantada, gràcies!

ANNEX 2. Entrevista Núria, assessora LIC

A: Doncs bon dia, estem aquí amb la Núria Miró, que és membre de l'equip de llengües d'origen del Departament d'Educació i ha sigut també assessora LIC del programa AVANCEM. Bon dia.

N: Bon dia.

A: I llavors per començar, la primera pregunta és: podries explicar la teva formació?

N: La meva personal?

A: Sí.

N: Vale. Doncs jo soc llicenciada en filologia catalana. També tinc la titulació del B2 en anglès i tinc molta formació en temes TAC, però sobretot en temes de llengua i interculturalitat. Formació que he fet perquè m'interessava en el seu dia quan estava a l'aula i després perquè vaig passar a ser formadora i aleshores he rebut molta formació per formadors en aquestes temàtiques.

A: Vale i llavors podries explicar la teva experiència com a formadora?

N: Vale com a formadora. La primera formació que vaig fer i és quan ja vaig entrar en aquest món va ser que quan estava a l'institut l'any 2006 em vaig presentar un projecte d'innovació que tenia tot just un any de vida, que era el programa de biblioteques escolars.edu. Aleshores em va interessar molt el tema que ofería aquest programa que era que la biblioteca fos el centre de l'institut, en el meu cas, que soc de secundària. I aleshores vam guanyar el programa d'innovació i aleshores vaig estar treballant durant tres cursos a mitja jornada dedicada a la biblioteca i mitja jornada donant classes. I aleshores vaig rebre molta formació, vaig donar també formació i a partir d'aquí, doncs, ja vaig entrar en un camí en el qual he anat evolucionant i ha passat per fer formacions de l'ensenyament de la lectura als centres, formació per les aules d'acollida, la formació AVANCEM. També formacions en transformació educativa. No sé, llengua oral... I sobretot, perquè és la que faig ara i em dedico, interculturalitat. Educació intercultural.

A: Vale i llavors podries definir qui són els assessors LIC?

N: Sí, mira. LIC vol dir llengua, interculturalitat i cohesió social. Els assessors LIC són unes figures que formen part dels serveis educatius. Un servei educatiu està format per l'EAP, que

és l'Equip d'Assessorament Psicopedagògic, pels CRP, que és el Centre de Recursos Pedagògics, que són els responsables de dissenyar la formació pels centres, són els que s'ocupen de distribuir les proves de competències bàsiques, etc. I després estem els equips LIC, que som els assessors que ens dediquem, per una banda... Bueno jo ja no ho faig, però encara m'hi sento. Per una banda, fem formació. Formació en temes de convivència, de projectes de convivència. Formació d'educació intercultural. I després la formació lingüística. La formació lingüística són uns programes. Un és l'acollida de l'alumnat nouvingut. Com ensenyar el català per l'alumnat nouvingut, com impartir el suport lingüístic i social. Després les formacions de competència lingüística, són les formacions del pla d'impuls a la lectura, pel que fa a la llengua oral el "Tenim la paraula", pel que fa a la llengua escrita el programa "Ara escriu". I després hi ha la formació AVANCEM. I, per altra banda, els equips LIC fan una feina d'assessorament en el centre de com fer el projecte lingüístic del centre, com fer el pla d'acollida. Com he dit al principi, com fer el projecte de convivència. I també fer el seguiment de les aules d'acollida. Bàsicament, bueno t'he explicat tota. Aquesta és la feina. Sí, sí.

A: Vale, i llavors, aquests assessors quin perfil tenen?

N: Sí, m'he deixat de dir-te una cosa i és perquè jo treballava a Barcelona, però fora de Barcelona, de la ciutat de Barcelona, en els altres territoris els LIC tenen un paper molt important perquè són els que fan el seguiment dels plans educatius d'entorn. A Barcelona això no ho fan els LIC. Però a la resta de territoris és una part molt, molt important de la seva feina. Bé, el perfil que ha de tenir un assessor LIC. Bueno, normalment es busca, pot ser de primària i de secundària, el cos és indiferent. Es busca sobretot una persona que sigui de llengua. A més a més, no t'ho he dit, perquè això és una novetat d'ara, ara també els equips LIC seran els responsables de fer una formació en centre dins del pla d'impuls de la llengua catalana que vol implementar el Departament d'Educació. Jo això no t'ho he explicat gaire perquè com ja no ho faig. Però sí que intervindran molt en això. Aleshores es busca molt una persona que tingui un bagatge important de llengua. També, en centres on hi ha plans educatius d'entorn, també es busca alguna persona que tingui un perfil molt social. És a dir molt implicada en el que són feines d'aprenentatge i servei, serveis a la comunitat... Jo crec que el perfil ideal és la persona de llengua, perquè després s'hi ficarà en tot això. I que tingui una trajectòria important al centre. Perquè si agafes sobretot gent d'altres especialitats, a l'hora de la veritat faran de tot. I si han de fer llengua, clar aquesta gent ho té molt difícil perquè no són especialistes de llengua. Val? Però normalment quan fan les entrevistes miren això. L'experiència que tens donant classes de llengua, l'experiència que tens en centre. És

important que hagi tingut alumnes de l'aula d'acollida, això és molt important, es valora moltíssim. I vaja, jo per exemple en temes d'entorn tenia molt poca experiència, però no m'ho van tenir en compte perquè ja em van dir això. A Barcelona no ho fem i a més a més sempre s'aprèn.

A: Clar. Vale. I llavors quin paper tenen els assessors LIC dins del programa AVANCEM?

N: Bueno de fet els assessors LIC són els formadors del programa. Com ja deus saber aquest programa primer abans de pilotar-lo i d'implementar-lo, als assessors LIC, especialistes en llengua i que tinguessin un perfil que en el centre haguessin treballat per projectes i que tinguessin titulació d'anglès, se'ns va cridar per fer una formació per nosaltres, que ens la va fer la doctora Olga Esteve, i aleshores vam rebre aquesta formació i, després, el que es va fer, perquè cada assessor no anés fent la seva, els materials per penjar que tothom anés a la una i el discurs que es fes fos el mateix, el que es va fer va ser un grup de treball per elaborar la formació. I jo vaig formar part del grup de treball des dels inicis fins que vaig venir aquí al Departament a portar el programa de llengües i cultures d'origen. Aleshores vam fer, vam preparar els powerpoints, els materials, les activitats, el grup impulsor... I, a més a més, això ja els assessors LIC que fem l'AVANCEM no només fem la formació i el seguiment del programa, sinó que a més a més estem obligats a anar a les reunions de coordinació que es fan aquí. Des d'on tu estàs es fan les reunions de coordinació, que van molt bé perquè així els assessors LIC, que són els formadors, poden expressar els dubtes que tenen. També si són nous, imagina't, se'ls ha de fer un programa exprés perquè no ho coneixen. Per tant, és molt bo aquest espai perquè s'expressen dubtes i van molt bé. I també el que fa el Departament és que cada any organitza formació específica en el marc d'aquest programa. També cal dir que a cada territori hi ha assessors LIC que van començar des del principi i normalment fem una miqueta de tutors d'aquests assessors LIC nous que han d'implementar el programa, que han de formar. I aleshores, doncs els hi fem com una formació a part, ens acompanyen a les nostres sessions, participen i així veuen com ho fem... O sigui que no els llencem directament a l'aula, sinó que fem un seguiment i acompanyament.

A: Vale, i llavors dins del programa, quin tipus de sessions fan als centres?

N: Mira, primer de tot el que cal dir és que el calendari és molt estricte, és a dir, que tot Catalunya fem el mateix calendari. Aleshores hi ha 5 sessions a l'AVANCEM en què participen els professors de la formació general, que normalment són els professors de llengua, però si volen venir d'altres especialitats també es pot fer. Aquests fan 5 sessions. Després tenen un període on no reben formació i és on estan implementant el projecte que

han dissenyat i aleshores aquí es fa durant aquest període una sessió, o fins i tot dues fora de calendari per ajudar-los en el disseny i implementació. I després, l'última que és la més xula, que és quan comparteixen l'experiència. És a dir, serien, t'ho torno a dir. De la 1 a la 5 és la formació. 5-6-7 són sessions pràctiques on ells estan dissenyant el programa. Període d'implementació i la sessió 8 de retorn. Aleshores mentre s'està fent la 5 i la 6, s'intercala la formació del grup impulsor. Aquí en el Grup Impulsor va, algú de la direcció del centre, en els centres de secundària un representant de cada departament i la coordinació lingüística. I què es fa en el Grup Impulsor? El que es fa és el projecte de centre, és a dir, d'alguna manera, si s'ha rebut aquesta formació, si a més a més s'han dissenyat projectes... Tot això que romangui al centre, que sigui una línia de treball del centre. Per dir-ho d'una altra manera. Aquesta formació neix de la necessitat que sobretot a secundària cada llengua fa la seva, i no hi ha una coordinació. És a dir que pot passar que jo avui a català expliqui el Complement del Nom, i després entri el de castellà i expliqui el Complement del Nom, no? Aleshores el Grup Impulsor el que es mira és que els professors de les diferents matèries doncs ja comencin a fer aquesta programació conjunta de coordinació per evitar aquestes repeticions i per optimitzar els recursos humans. Aleshores el que la recerca ha vist que la millor manera de fer aquesta coordinació és a través de les tipologies textuals, val? I aleshores a les sessions del Grup Impulsor es fa aquesta feina, la direcció del centre per assumir-ho com a programació general del centre. I després també la coordinadora LIC, també és bo, perquè ho reflectirà en el projecte lingüístic de centre, però també és bo que aquí es fa un disseny de com arribar, com transferir tot això a la resta d'assignatures, perquè la llengua la tractes a totes les matèries. Aleshores si jo per exemple de llengua estic ensenyant què és un text instructiu, d'aquí em surt que jo he d'ensenyar, explicar com es fan les ordres i prohibicions. Doncs el subjuntiu, l'ús de l'imperatiu... Doncs aleshores si treballen de manera globalitzada o treballen per assignatures, després lo lògic és que això s'apliqui en una assignatura. Aleshores tot això ha de ser un projecte de centre. Tot això és el que es fa al Grup Impulsor. Vale? I és per això que el Grup Impulsor finalitza en un claustre on s'explica tot això, perquè tot el claustre ho voti i ho assumeixi com a propi.

A: Vale. Bueno i els continguts ja una mica ja ho has explicat...

N: Bueno t'ho puc explicar.

A: Sí?

N: Mira, els continguts de l'AVANCEM. Nosaltres quan expliquem l'AVANCEM en els centres, si el volen fer, sempre els hi diem que és una oportunitat per entrar de ple en

l'ensenyament competencial. Perquè l'ensenyament competencial, sí que en l'àmbit de les llengües estrangeres s'ha treballat molt bé, però en el cas del català i el castellà no. Aleshores sobretot parlem del currículum competencial, com fer una seqüència didàctica de llengües. I ja t'ho dic, la gent va molt perduda amb això. I d'acord que sí que després, és a dir, quan els ensenyem què és una seqüència didàctica, quan miren bé el currículum, aleshores després ja fem un pas endavant i ja els fem treballar junts. I després també hi ha un apartat molt important que és l'avaluació competencial. Tot això que t'estic explicant et sona que a la premsa està sortint diàriament, no? Que parlem de l'avaluació competencial, d'un nou currículum. Doncs i ara entrarem en un altre currículum, però és que el que hi havia no et pensis que la majoria de professors de secundària, a més de llengua, l'assumís, no? Jo et destaco aquests. Ah i després hi ha un altre que també és molt novedós, que és el transllenguatge. No? És a dir, com aprofitar el que aprenem en una llengua i fer la transferència a les altres llengües. I això és un tema bastant interessant.

A: Vale i llavors. Mira, ara que parlaves de l'avaluació competencial, de quina manera ajuden els assessors LIC a incorporar aquesta avaluació competencial?

N: Bueno és que nosaltres partim de la idea que avaluar és aprendre. Que avaluar no és posar una nota. I primer de tot intentem explicar aquest canvi de mirada que implica l'avaluació competencial. I primer de tot els expliquem què és. Què és i que forma part de l'aprenentatge. I l'avaluació, un docent se l'ha de plantejar en el moment que planifica les seves classes. És a dir, com a professor el primer que t'has de plantejar és què vull que aprenguin. Lògicament, tens un currículum, però després t'has de preguntar: com sabré que ho han après. I quina idea tenen ells del que han après. Doncs tot això t'ho has de programar des del mateix moment que estàs plantejant-te els teus objectius. És a dir, què vull que aprenguin, com ho aprendran. I com sabran ells i sabré jo que ho estan aprenent. I aleshores a partir d'aquí doncs tens tota una sèrie d'instruments d'avaluació. Des de rúbriques, llistes de comprovació, coavaluació, que t'ajuden a que els alumnes recullin el seu procés i siguin més autònoms. Que una de les parts sigui una prova? Sí, evidentment, una part més de l'avaluació és la seva prova, però... I, per tant, tu em preguntaves: com ho feu això? Doncs si ells han de dissenyar un seguit de seqüències didàctiques en forma de projecte, des del primer moment han de tenir clara quina és l'avaluació. I després una altra cosa que sorprèn molt és que no tot cal avaluar-ho. Dins del procés d'aprenentatge dels alumnes és molt útil documentar l'error, que ells vagin creixent, però no cal que li posis notes a tot, li pots fer un comentari, una conversa. Jo per a mi una conversa també és avaluació, perquè és acompanyar-te a millorar. Doncs evidentment doncs

això forma part de la programació que han de fer. És a dir, no hi ha programació sense avaluació, vale?

A: Vale i després, un altre tema que es destaca molt a la bibliografia sobre el tractament integrat de les llengües és la coordinació i la comunicació entre els professors de llengua.

A: Llavors com creus que es pot aconseguir una bona coordinació?

N: Val. Jo, per una banda, trencant parets. És a dir, en els instituts tradicionals, descarto els de nova creació, perquè nova creació ja neixen en la cultura cap a on volem anar, no? Però en els instituts tradicionals tu tens un despatxet on tens, departament de català, departament de castellà i departament de llengües estrangeres. No. Jo crec que hem d'anar cap a l'àmbit lingüístic. I d'entrada, destruint aquestes parets i que el professorat sigui professorat de l'àmbit lingüístic i treballi sota el mateix sostre. Treballar sota el mateix sostre vol dir que interactues més, a nivell personal, és que es creen unes sinergies que afavoreixen aquest treball. Aleshores jo el que crec és que els professors el que han de fer és primer, doncs, els que són de llengua de primer d'ESO, doncs s'han de mirar el currículum i aleshores a partir d'aquí seqüenciar a partir de les tipologies textuals, una seqüenciació. Doncs a primer que faran i que ensenyaran, i aleshores pilotar el primer. I a partir d'aquí doncs fas el segon, fas el tercer i fas el quart. Això en un centre de nova creació es fa sempre que comencen primer i després van pujant. Però jo als instituts que he fet formació AVANCEM els hi aconsello que primer comencin a unificar, a treballar conjuntament les de primer i després que vagin pujant. Però tenim la sensació que sí que cadascú té la seva especialitat, català, castellà, anglès i francès... Llatí que me'ls deixo, llatí i grec. Però que això el màxim beneficiat és l'alumne, perquè li estalviem repeticions, som més eficients i afavorim aquesta idea que t'he comentat abans de la transferència lingüística. La neurociència ens diu que quan estudiem llengües el que fem, és a dir, no les deixem aparcades en compartiments estancs, sinó que tota l'estona estem fent connexions, no? Per tant, aquesta és la filosofia AVANCEM.

A: Vale i llavors, bueno la formació doncs els ensenyeu això, no? Doncs coordinar una mica el tema del qual vulguin coordinar el projecte.

N: Bueno això ho fem amb el Grup Impulsor i nosaltres comencem la formació... Aquests cinc temes que et dic són cinc temes i que el cinquè és l'avaluació eh, aquest sempre, el cinquè és l'avaluació. I aleshores a partir d'aquí els hi anem dient que vagin pensant sobre què els agradaria fer el projecte. Però no és ben bé fins a partir que hem fet la cinc, quan ells dissenyen, val? Perquè dissenyen amb tu, perquè per això estàs, per acompanyar-los. Ara ho fan que triïn un tema ODS, no? Però abans pues els ajudaves a pensar un tema, que hi hagués

un producte final comunicatiu, perquè el producte final és comunicatiu i això no estan acostumats a fer-ho, no? Doncs de pensar una cosa conjunta i que vagi com cadenada. Els professors de ciències sí que estan més acostumats a fer-ho, però els de llengua no. I aleshores es fa d'aquesta manera. És a dir, primer has de donar uns continguts i després els fas treballar acompanyant-los. I aleshores és quan senten la necessitat de fer aquest canvi de feina. Al principi tots estan escèptics, eh. Diuen sempre: a veure què ve a explicar-nos aquesta. Però després ja van veient aquesta necessitat. Perquè aleshores ja passa a ser més vivencial, no?

A: Vale. I, per acabar, t'agradaria afegir algun comentari que creguis que és pertinent per la recerca sobre el TIL?

N: Bueno, és que, precisament ara has donat tu la clau. On hem d'avançar és cap al tractament integrat de llengua i de contingut. És a dir, jo crec que l'AVANCEM ha fet molt bona feina en el que és el tractament integrat de llengua i aquesta feina de coordinació. Ara tenim un nou repte, crec jo, en l'AVANCEM, que és incorporar els nous currículums, no? I actualitzar la formació en base a aquests nous currículums. Però ara el que hem d'explorar més i vist ara que el nou currículum va per treballar més de manera globalitzada és com la llengua la fem arribar als altres continguts no lingüístics. I jo crec que aquesta feina és un repte. Sempre ens omplim la boca de dir que la llengua es treballa a totes les classes, però això no vol dir corregir les faltes d'ortografia. Això vol dir que tu com a professor estàs treballant una tipologia textual concreta, que aquesta tipologia té unes necessitats lingüístiques. I és això el que s'ha de treballar. I sensibilitzar aquest professorat és molt difícil, perquè no ho hem fet. Jo crec que hem d'explorar més aquest camí. L'AVANCEM sí que incorpora dues sessions puntuals de convidar aquest professorat, però sincerament jo crec que no hi ha prou. Crec que s'ha de... El nou currículum, veus, crec que pot ser una oportunitat si això ho explorem més els que treballem aquí.

A: Vale, doncs això és tot. Moltes gràcies.

N: A vosaltres.

ANNEX 3. Correu centres AVANCEM

Benvolgut/da

Atesa la vostra participació en la formació del programa d'innovació pedagògica Avancem, us agrairia que féssiu arribar aquest correu als professors que participen en el programa perquè emplenin el qüestionari que trobaran en aquest enllaç (<https://forms.gle/9mBqx3xtE6BPX1xT9>). El qüestionari s'inscriu en el marc del treball de fi de grau d'Àlex Tomico, estudiant de la Universitat Pompeu Fabra.

L'objectiu del qüestionari és conèixer el grau d'acceptació del model TIL per part dels docents que participen en el programa Avancem. El qüestionari es divideix en dos blocs. El primer és un bloc sociolingüístic i el segon és un bloc amb preguntes sobre el TIL i el programa AVANCEM. Per contestar-lo es triga un màxim de 20 minuts.

Si bé l'emplenament del qüestionari és totalment voluntari, pels motius exposats anteriorment us agrairia la vostra col·laboració abans del dia 22 d'abril.

Tot agraint-vos d'entrada la vostra disponibilitat i dedicació, us saludo cordialment.

Àlex Tomico

ANNEX 4. Qüestionari

Enquesta participants programa AVANCEM

Aquesta enquesta té per objectiu estudiar el nivell d'acceptació del model de Tractament Integrat de les Llengües (TIL) per part dels participants de programa AVANCEM. L'enquesta està emmarcada en un treball de fi de grau anomenat "La formació al professorat en TIL: el programa AVANCEM".

Les dades seran tractades de forma anònima i la informació s'ajustarà al que diu la Llei de Protecció de Dades vigent en l'actualitat (Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals). Es considera que el fet de respondre al qüestionari suposa la participació voluntària en l'estudi i el consentiment per al tractament de les dades que se'n derivin. En cas de desitjar més informació, et pots adreçar a Àlex Tomico Valverde (alex.tomico01@estudiant.upf.edu)

* Obligatori

Bloc sociolingüístic

En aquest apartat de l'enquesta es demanarà informació personal pertinent per a la investigació. Recorda, però, que l'enquesta és totalment anònima. Per omplir aquest bloc no trigaràs més de 5 minuts

1. Amb quin gènere t'identifiques? *

Marqueu només un oval.

- Home Dona
- Gènere no binari
- Prefereixo no contestar

2. Quina és la teva data de naixement? *

3. Quins són els teus estudis? *

Marqueu només un oval.

- Carrera finalitzada
- Cicle Formatiu de Grau Superior finalitzat
- Estudiant de màster
- Màster finalitzat
- Estudiant de doctorat
- Doctorat finalitzat
- Altres: _____

4. Quin és el teu territori? *

Marqueu només un oval.

- MVO - Maresme Vallés Oriental
- CCE - Catalunya Central
- CEB - Consorci d'Educació de Barcelona
- BCO - Barcelona Comarques
- BLL - Baix Llobregat
- VOC - Vallés Occidental
- GIR - Girona
- LLE - Lleida
- TAR - Tarragona
- TER - Terres de l'Ebre

5. A quin nivell educatiu treballes? *

Marqueu només un oval.

- Educació primària
- Educació secundària
- Batxillerat

6. En quin curs et trobes del programa AVANCEM? *

Marqueu només un oval.

Primer curs

Tercer curs

7. Formes part del Grup Impulsor? *

Marqueu només un oval.

Sí

No

8. Quina és la teva llengua materna? *

Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.

Català

Castellà

Anglès

Francès

Alemany

Italià

Altres: _____

9. Quines altres llengües parles? *

Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.

Català

Castellà

Anglès

Francès

Alemany

Italià

Altres: _____

10. De quina/es llengua/es ets docent? *

Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.

- Català
- Castellà
- Anglès
- Francès
- Alemany
- Italià
- No soc docent de llengua
- Altres: _____

11. Quin nivell tens en la llengua que imparteixes? (Si has indicat més d'una llengua indica

* el nivell de les altres llengües a la casella "Altres"

Seleccioneu totes les opcions que corresponguin.

- A1
- A2
- B1
- B2
- C1
- C2
- No soc docent de llengua
- Altres: _____

12. Quants anys fa que ets docent de la llengua que imparteixes? *

Marqueu només un oval.

- Menys d'un any
- 1-3
- 4-6
- 6-8
- 9 o més
- No soc docent de llengua

13. Quina antiguitat tens al centre on treballes actualment? *

Marqueu només un oval.

- Menys d'un any
- 1-3
- 4-6
- 6-8
- 9 o més

14. Ets personal permanent o interí? *

Marqueu només un oval.

- Permanent
- Interí

Preguntes sobre el model TIL i el programa AVANCEM

En aquest bloc trobaràs diferents tipus de preguntes. La gran majoria són afirmacions relacionades amb el TIL i el programa AVANCEM. Hauràs d'indicar com d'acord estàs amb aquestes afirmacions seguint l'escala de Likert. A continuació trobaràs el valor de cada nombre:

1: Molt en desacord
2: En desacord
3: D'acord
4: Molt d'acord

Per omplir aquest bloc no trigaràs més de 15 minuts.

15. El consens i la cooperació amb altres professors de llengua és essencial per desenvolupar un ensenyament integrat de les llengües

Marqueu només un oval.

	1	2	3	4	
Molt en desacord	☐	☐	☐	☐	Molt d'acord

16. Durant la formació, els docents hem reflexionat sobre les nostres visions de l'ensenyament de llengües*

Marqueu només un oval.

	1	2	3	4	
Molt en desacord	☐	☐	☐	☐	Molt d'acord

17. Els professors utilitzem metodologies comunes per implementar el nostre projecte d'aula*

Marqueu només un oval.

	1	2	3	4	
Molt en desacord	☐	☐	☐	☐	Molt d'acord

18. Els professors utilitzem criteris d'avaluació comuns per implementar el nostre projecte d'aula*

Marqueu només un oval.

	1	2	3	4	
Molt en desacord	☐	☐	☐	☐	Molt d'acord

19. És fàcil compartir idees amb els meus companys per implementar el projecte *

Marqueu només un oval.

	1	2	3	4	
Molt en desacord	☐	☐	☐	☐	Molt d'acord

20. Els docents del centre disposem d'espais en què podem compartir idees per tal de millorar els nostres projectes d'aula*

Marqueu només un oval.

	1	2	3	4	
Molt en desacord	☐	☐	☐	☐	Molt d'acord

21. Els docents disposem del temps necessari per poder dur a terme aquesta coordinació i comunicació*

Marqueu només un oval.

	1	2	3	4	
Molt en desacord	☐	☐	☐	☐	Molt d'acord

22. Cal deixar de banda els diferents departaments de llengües i anar cap a l'àmbit lingüístic*

Marqueu només un oval.

	1	2	3	4	
Molt en desacord	☐	☐	☐	☐	Molt d'acord

23. La figura de l'assessor ha sigut útil per poder dur a terme la família de seqüències didàctiques/projecte de comunicació integrat*

Marqueu només un oval.

	1	2	3	4	
Molt en desacord	☐	☐	☐	☐	Molt d'acord

24. Disposo dels coneixements necessaris per desenvolupar famílies de seqüències didàctiques*

Marqueu només un oval.

	1	2	3	4	
Molt en desacord	☐	☐	☐	☐	Molt d'acord

25. Disposo dels coneixements necessaris per desenvolupar projectes de comunicació integrats (contestar si ets al tercer curs)

Marqueu només un oval.

	1	2	3	4	
Molt en desacord	☐	☐	☐	☐	Molt d'acord

26. L'avaluació competencial facilita el desenvolupament d'una competència comunicativa plurilingüe*

Marqueu només un oval.

	1	2	3	4	
Molt en desacord	☐	☐	☐	☐	Molt d'acord

27. Quins continguts heu decidit coordinar entre les classes de llengua als vostres projectes?*

28. Com a docent aquesta experiència ha estat positiva *

Marqueu només un oval.

	1	2	3	4	
Molt en desacord	☐	☐	☐	☐	Molt d'acord

29. Què destaqués del model TIL? *

30. Què destaqués del programa de formació AVANCEM? *

31. Què milloraries del programa de formació AVANCEM? *

32. Què milloraries del TIL? *

ANNEX 5. Continguts de l'àmbit Lingüístic AVANCEM Escola Splai

En el marc del programa AVANCEM, l'Escola Splai, que es troba en el 3r curs d'aquest ha consensuat el següent:

1. Coincidim en tots els cicles en què hem treballat la mateixa tipologia textual: La retòrica.
2. A CI i CM s'ha treballat el gènere discursiu de l'auca, i al CS el pregó.

Hem acordat treballar de manera conjunta i d'acord amb la línia d'escola els continguts següents:

Àmbits de llengües i literatura: catalana, castellana i anglesa.

DIMENSIÓ COMUNICATIVA

Parlar i conversar

- Producció de textos orals i audiovisuals de producció pròpia (auca i/o pregó), amb preparació prèvia, i adaptant l'entonació, el to de veu o el gest a la situació comunicativa.
- Ús de llenguatges no discriminatoris i que respectin les diferències de gènere.

Escoltar i comprendre

- Utilització de les TIC per a la comprensió de textos orals de diferents mitjans de comunicació audiovisual, per obtenir-ne informació i per aprendre.
- Comprensió de textos audiovisuals i identificació i valoració com a representacions de la realitat.
- Interès, atenció i respecte per les intervencions dels altres.

Llegir i comprendre

- Comprensió de les informacions escrites en algun dels formats possibles que fan referència a qualsevol àmbit de l'escola i de la vida quotidiana (models d'auca i models de pregó, informació rellevant de l'actualitat).
- Lectura en veu alta de manera que el to de veu, la velocitat i l'entonació s'ajustin a l'auditori.
- Utilització d'Internet per buscar informació: coneixement dels cercadors més habituals, coneixement de les adreces de més ús i capacitat per captar informació a partir d'enllaços i

d'organitzar-la per fer-ne un treball personal. *(Només a CM i CS)*

Escriure

- Escriptura de textos produïts en diferents situacions i que responguin a diferents intencions que, sempre que calgui, han de tenir el suport d'imatges o esquemes.
- Coneixement i aplicació de l'estructura que determina la tipologia dels textos.
- Consolidació de les estratègies adquirides en cursos anteriors en el procés de producció de textos:
pensar (intencions, destinatari, contingut possible), escriure (tenir present la intenció, llegir la part escrita per saber com continuar, afegir-hi o treure idees), revisar (comprovar si respon a la primera intenció, fer-ne una lectura en veu alta per comprovar-ne la coherència i la cohesió, i modificar el text a partir de treure, afegir o inserir-hi fragments).
- Coneixement d'altres mitjans que permeten produir textos amb un component visual o auditiu, com el vídeo o la ràdio.
- Valoració dels avenços de cadascú en escriptura i consciència de les mancances. Confiança en un mateix per poder millorar.
- Interès per la bona presentació dels textos escrits i per aplicar-hi els coneixements apresos.

DIMENSIÓ LITERÀRIA

- Audició i visionament de productes audiovisuals adequats a l'edat per fomentar i potenciar el gust estètic.
- Reconeixement de recursos retòrics en els missatges audiovisuals i les diferents funcions que juguen en el text literari i en altres textos.
- Escriure textos de tot tipus: poemes, notícies i dramatitzacions senzilles, per expressar sentiments, emocions, estats d'ànim o records..
- Creació de jocs lingüístics amb paraules, sons o rimes (rodolins).
- Adequació del to, l'entonació i la modulació de la veu en lectures públiques, de manera que atregui l'atenció de l'oient i siguin entenedores.
- Dramatització de poemes adequats a l'edat i als interessos del grup.

- Escriptura de textos narratius i de caràcter poètic (dites i rodolins), basant-se en models observats i analitzats o en idees personals.
- Coneixement i valoració del text literari com a vehicle de comunicació i d'interacció, com a fet cultural i com a possibilitat de gaudiment personal

ANNEX 6. Entrevista Xaro, professora Institut Antoni Pous i Argila

A: Bona tarda.

X: Bona tarda.

A: La primera pregunta és: de quina assignatura ets docent?

X: Jo soc docent de català.

A: Català. Vale. I has format part del Grup Impulsor de l'AVANCEM?

X: Els 3 anys.

A: Vale. I de quina manera definiries el TIL?

X: Nosaltres creiem molt en això, perquè pensem que en el moment que domines una llengua, doncs tots els referents que tens, les estructures, etc., t'ajuda a aprendre una altra. És imprescindible que hi hagi un lligament entre una i una altra. Nosaltres a partir de la formació que vam fer de l'AVANCEM, vam unificar programacions, sobretot català i castellà. Perquè per poder treballar alhora els continguts que són comuns i els que no, com vocabulari i coses d'aquestes, sempre les enfoquem d'aquesta manera, de referents que coneixen d'altres llengües i així també és més fàcil treballar-hi. Vam anar aprenent bastants coses de l'AVANCEM, la veritat és que les hem integrat totes, tant a la programació com en el nostre dia a dia inclòs projectes que vam crear. I estem utilitzant-los encara i estan molt vius.

A: Vale perquè llavors en quina situació es troba ara el centre respecte del programa AVANCEM?

X: Nosaltres el vam acabar l'any passat el projecte AVANCEM, vam fer la memòria. Ens van seleccionar també per a poder fer una exposició, no sé si de bona pràctica o de què, davant d'altres centres, però amb tot el tema COVID i tot això es va quedar una mica en l'aire, es va paraitzar. Però en principi, com a benefici propi, com a centre, l'hem introduït perquè vam crear projectes interns de totes les seqüències didàctiques que ens va ensenyar la Fina a

construir, doncs vam crear projectes interns. I ho vam lligar de primer a tercer d'ESO. Vam utilitzar com a fil conductor els mitjans de comunicació. Intervenien totes les llengües. En primer d'ESO es fa un programa de ràdio col·laborant amb ràdio Manlleu, que és l'emissora local d'aquí de la població. A segon d'ESO ses fa un telenotícies, que vam estar en contacte també amb un noi que feia unes pràctiques d'audiovisuals i vam dir doncs mira perfecte. Col·laborem tots dos i creàvem un telenotícies. No va poder donar-se a terme, però vam fer nosaltres una seqüència didàctica i tot. I a tercer d'ESO vam tractar els articles periodístics i vam crear una revista escolar. És a dir, en tots ells, seqüències didàctiques tant, o sigui en el format AVANCEM, i a més a més amb productes finals que siguin competencials, molt propers a l'alumnat i que siguin també molt atractius. El programa de ràdio fressen per anar a gravar. El telenotícies també, perquè veure's allà tots mudats que venen aquí ben vestits i tot. I per a nosaltres el que tot això comporta. El que realment estiguin interessats per les llengües... I a tercer d'ESO, la revista escolar, per suposat que també. Tot es fa a tres o quatre bandes, és a dir, al programa de ràdio es fan dues sessions. La primera poden tractar com un noticiari dels projectes que fem aquí del centre i diferents activitats. I s'utilitza el català, el castellà, inclòs s'utilitza l'amazic, perquè tenim molt alumnat d'aquesta procedència, de Marroc, i, per tant, vam pensar que també seria interessant que es poguessin doncs també utilitzar la seva llengua per a participar en aquest projecte. És més, en la segona sessió vam convidar als de l'aula d'acollida, que són aquests alumnes nous que acaben d'arribar, que no parlen ni el català ni el castellà. O igual el castellà sí, però el català no tant. I com que aquesta segona sessió es va fer més de cara a final de curs, doncs van poder participar-hi i ser escoltats per la ràdio, perquè després s'emet, doncs és molt atractiu per a ells. I a segon d'ESO continuen fent el telenotícies, en totes les llengües que en aquell moment vulguin participar. I això sí que l'hem obert, quan fèiem l'AVANCEM i la formació, la seqüència didàctica estava molt fixada segons quines llengües. Doncs aquesta del català fa això, la del castellà fa això, l'anglès fa això... I ara doncs ens hem permès alguna llicència. Segons el professorat doncs que intervingui una llengua o una altra. I a tercer d'ESO la revista escolar aquest any l'hem feta català i castellà. No ha intervingut anglès, que alguna vegada havia intervingut en altres anys. I això. Això és la nostra solera, no? El que se'ns ha quedat de l'AVANCEM. I també les programacions. Perquè una de les unitats didàctiques, tant de primer a tercer, és el programa AVANCEM a mitjans de comunicació.

A: Vale, i llavors quan fèieu el programa AVANCEM, des del grup impulsor, donàveu alguna indicació a la resta de professors?

X: Sí, sempre fèiem un traspàs d'informació, perquè sempre hi havia coses que es decidien entre tots, però es desenvolupaven més al grup impulsor. I també el resultat, per suposat que el comentàvem. Els passàvem enquestes per veure el nivell de llengua de cada professor, de cada alumne... Tot això ho vam repartir entre tots, encara que a l'equip impulsor érem tres. Però també vam fer una cosa que ens va ajudar molt la Fina també, que va ser organitzar tots els continguts de l'àmbit lingüístic tant català com castellà, a nivell de continguts. És a dir, vam fer com una macroprogramació general, en la qual segons els punts de la Generalitat doncs teníem totes les competències i vam concretar amb una graella quines es feien servir a primer, quines s'utilitzaven a segon, tercer i quart. I aquí dintre, per suposat, vam lligar també els programes aquestes, projectes aquests de comunicació de l'AVANCEM. Per tant, també ens va ajudar a entendre tot el que són les llengües no com una cosa parcel·lada, sinó que realment es pot treballar conjuntament. I això ho hem incorporat i és el nostre dia a dia. Quan ve un professor nou al centre, el primer que fem és ensenyar-li aquesta macroprogramació, perquè entengui que les programacions de cada nivell totes surten d'aquí. Perquè realment hem d'entendre les llengües com una cosa general i conjunta.

A: Vale i llavors, com va ser el procés que seguíeu per elaborar els PCI?

X: A veure, els projectes aquests, quan fèiem les reunions amb la Fina, que venia aquí al centre, doncs a part del que ens havia d'explicar com més teòric, de seqüenciar, aprendre a formalitzar això i que hi hagi una seqüència correcta en la qual intervinguin totes les llengües, teníem sempre uns minuts, un quart d'hora o una cosa així per anar formalitzant tots aquests projectes. I després ja era feina individual nostra d'anar tirant-lo endavant. Després ens ho miraven, es validava i quan ja teníem l'OK el donàvem per bo i l'aplicàvem a l'aula. Però en principi es treballava en hores de les reunions amb la Fina, molt poc temps, però ja després collita nostra. Vull dir, buscàvem els nostres espais perquè crèiem amb això i, per tant, ho vam poder fer.

A: Vale, llavors això, no? Fèieu com sessions per coordinar-vos.

X: Sí, fem harmonitzacions i bueno, l'únic moment en què ens podíem trobar tots eren aquelles hores de la tarda aquells dies que venia la Fina, però després ens anàvem repartint una mica les tasques i quan ja teníem totes, per suposat que en parlàvem i ho miràvem. I els tres anys vam fer una seqüència d'aquestes didàctiques. El primer any, la ràdio, el segon any el telenotícies i el tercer any la revista escolar. MIN 9:30

A: Vale. Tenia preguntes respecte d'un projecte en concret, de quina tipologia textual fèieu, però bueno, fèieu la ràdio, el programa...

X: Sí, els tipus de textos en principi, la tipologia textual és tot el que cap dintre d'un mitjà de comunicació. Fem notícies, fem reportatges, fem cròniques, fem editorials, a programes de ràdio fem també un apartat del temps, fem una mica de tot. Ho lligàvem tot això a les tipologies textuales. I és més, a primer, lligant-lo amb la programació, que és la narració i el conte, em sembla que un any també es va fer alguna petita lectura d'algun conte en el programa de llengua. És a dir, ho lligàvem tot.

A: Vale i o sigui, treballàveu una cosa per cada llengua o tot conjuntament?

X: En principi podíem treballar indistintament qualsevol cosa en una llengua o una altra, era qüestió de posar-se d'acord i repartir-lo.

A: I quin tipus de seguiment fèieu als alumnes?

X: Seguiment? Clar nosaltres aquests projectes els lligàvem a una unitat didàctica i com a unitat didàctica després havia d'haver-hi una avaluació. És a dir, el seguiment era diari perquè hi havien també unes activitats que es feien a l'aula. Principalment, es treballaven a l'aula. Perquè si donàvem tasques per fer a casa, som un centre de màxima complexitat i difícilment l'alumnat que tenim fan feina a casa, per tant, és una cosa que era una feina de treballar molt aquí. I el seguiment era anar planificant-lo amb hores en concret quin profe intervé per a fer segons quina cosa i un cop ja tot pactat i agendat inclòs, veure que el producte final es porta a terme. I després s'avalua per suposat. Perquè per exemple, a primer d'ESO, el programa de ràdio no podem anar tots els primers a fer un programa de ràdio, sinó que per cada grup, dues o tres persones elaboraven un programa i seqüenciaven un programa de ràdio i feien tota l'escaleta. I a partir d'aquí, alguns ho gravaven, després ho mostràvem a la resta de primer i entre tots es decidia quins programes o quin apartat està millor fet per a poder fer el programa final. La revista el mateix. Tothom, cada dos o cada tres feien una revista i triàvem la millor entre tots els tercers. El millor reportatge... I després fèiem la revista final amb els millors productes de tots.

A: Vale i llavors miràveu el que fèieu cada grup, l'avaluàveu i triàveu els millors, no?

X: Sí, participaven molt els alumnes a escollir quin apartat o quin treball està millor.

A: Vale, o sigui fèieu com una coavaluació. I això diries que s'ajusta a l'avaluació competencial?

X: Sí, a veure en principi una avaluació competencial ha de ser que tothom faci un producte final i per suposat tots els productes finals estaven acompanyats pel professorat i tots eren vàlids. Però com que tots no es podien portar a terme, no perquè els millors, els més atractius. Moltes vegades hem escollit els millors articles per exemple a tercer d'ESO, que és on estava jo, igual pel tema. I després el que passa és que es formalitzava i s'havia de fer una correcció més exhaustiva de la manera de redactar. I segurament intervenia més alumnat. Però quan dic els millors no és cert, perquè realment tots fan els seus projectes, tot es corregeix i tots tenen una millora dels textos originals, per tant, tots podien ser seleccionats, però com que no pot ser, doncs ho fan així. Alguns sí que em van demanar que després treballem amb la revista amb un programa que es diu Lucidpress, que és d'edició de textos, per a crear revistes, periòdics... I alguns em demanaven llicència per poder fer ells mateixos dels seus articles, que queda molt més maco, més ben editat i tenien el seu mateix Lucidpress, la seva pròpia revista perquè realment estava corregida, avaluada i era correcta. És a dir, des dels textos originals a com quedaven al final hi havia hagut treballs, millores, repassa, passa corrector. I això trobo que és competencial perquè és el que ells s'han d'acostumar a fer en totes les llengües. Primer pensar, redactar, revisar, millorar, corregir. I això s'aconseguia.

A: Vale, i llavors com a part del grup impulsor llavors, el TIL ja l'heu introduït al centre, no? I forma part del PLC?

X: Sí. Estem revisant-lo ara el PLC, però ja hi ha un apartat que és la integració de l'AVANCEM dintre de les programacions utilitzant diferents llengües. I ja hi ha un apartat que en parla.

A: I teniu algun pla d'acció respecte de les llengües?

X: Futur? O a curt termini. En principi ens agradaria acabar de consolidar aquests projectes, perquè sí que és veritat que hem anat fent, però hem tingut encara pocs anys per experimentar i per a fer millores. Això que t'he explicat, per exemple, del Lucidpress, del programa aquest, hem après a fer-lo servir, però igual com aquests alumnes que t'he dit que demanaven poder tenir llicència per poder fer la seva pròpia revista, és un dels objectius de millora de cara a altres anys. És a dir, que tothom pugui fer les seves pròpies revistes, pugui editar-les, i que no

es publiqui a la pàgina de l'institut només la revista escolar, sinó totes. I això és un pla de millora que es podria considerar. Però afegir-ne d'altres de moment no.

A: Vale, i llavors els professors que s'incorporen al centre, m'havies dit que ja els ensenyàveu aquesta graella que havíeu fet de la programació i llavors participen, no?, en aquesta metodologia també.

X: Sí, sí, sí. Participen perquè les programacions estan fetes. A més a més, comencen des de la macroprogramació i després ja les programacions de cada nivell han de penjar d'aquí per revisar els continguts i les competències a treballar. I de fet és revisar quines programacions ja estan fetes i adaptar-les a cada any. Però ja veuen que una de les unitats és el programa de ràdio a primer, etc. Per tant, ja s'ho troben i continuen fent-lo.

A: Llavors, o sigui aquesta coordinació que feu la feu a través d'aquest projecte, no? Però no feu com una cooperació més global de la resta de continguts. Ho enfoqueu en aquest projecte.

X: Sí, que són les que van amb els productes finals de l'AVANCEM. Després, per suposat fem reunions de departament. Que a més a més, és un canvi a partir d'aquesta idea de les llengües. Ja no som departament de català, de castellà i d'anglès, sinó que som departament de l'àmbit lingüístic. I som tots. També és un canvi que es va fer.

A: Llavors també és com un espai per trobar-nos tots.

X: Sí, també quan fem reunions del tipus que sigui, com que hi som tots, també es pot raonar. I després també hi ha algunes reunions d'aquestes que no hi ha res a comunicar perquè la direcció no ha traslladat res i el que fem és harmonitzacions. I en aquestes harmonitzacions, som 4 o 5 classes per cada llengua, no totes les pot fer el mateix professor. Si també intervenen dos professors i per exemple toca fer la revista, doncs a lo millor a l'harmonització hem de treballar això conjuntament perquè potser algun no ho coneix i, a més a més es faran millores. A partir d'aquí, doncs es fan millores i és el que et dic, necessitem anys per poder renovar. Inclòs intervenen noves persones que poden venir noves al centre i han portat idees noves. Només així podem grandir això i millorar, però a partir de la mateixa idea.

A: Bueno i ja l'última pregunta és si t'agradaria afegir algun comentari que consideris pertinent sobre aquesta investigació.

X: No, em sembla que t'he explicat tot i és això, que simplement amb la nostra formadora LIC doncs amb la Fina vam tenir molt bona relació, ens va ajudar molt, ens va organitzar tot

molt i, per tant, ho vam veure bastant clar. I sobretot ens vam engrescar entre nosaltres perquè som un centre que treballem també per projectes i, per tant, lligar totes aquestes seqüències didàctiques de projectes a la manera de treballar del centre, però amb aquesta visió nova de les llengües, doncs trobo que anàvem molt en la línia. I ens vam engrescar i trobo que és atractiu. És maco. Quan vam fer alguns altres centres algun projecte de ràdio o alguna revista, podria ser, però lligat i alineat com t'ho he explicat jo, trobo que tenim força bastant ben fet.

Sí que és veritat que les formacions eren a la tarda, era molt feixuc. Quan venia la Fina, teníem bona relació, però quina mandra, era tot bastant teòric i mira que es feia bastant pràctic. Però sobretot va haver-hi un moment que ens va dir, què us interessa, què voleu fer, on voleu arribar i quina visió del futur teniu relacionat amb això. Li vam dir, necessitem una macroprogramació i a partir d'aquí poder reflexionar sobre què volem fer per cada nivell. Necessitem poder treure un producte final, perquè treballem per projectes, perquè així s'alinea tot amb el que estem treballant, però que no sigui un bolet, l'AVANCEM, sinó que després tingui un sentit. I després el fet d'integrar-lo dins de les programacions ja va ser cosa nostra, però trobo que és la manera de perpetuar d'alguna forma aquesta formació de tres anys, que no es quedi aquí, sinó continuar treballant-la any rere any.

ANNEX 7. Consentiments informats

CONSENTIMENT INFORMAT

Aquest full de consentiment informat és per al Treball de Fi de Grau de l'estudiant del Grau en Llengües Aplicades Àlex Tomico Valverde. Aquest projecte es durà a terme durant l'any 2022 a la Universitat Pompeu Fabra.

Benvolgut, benvolguda,

En primer lloc, t'agraeixo la teva col·laboració en el meu Treball de Fi de Grau.

La teva col·laboració en el treball és voluntària, sense remuneració, i tens dret a finalitzar-la quan vulguis sense cap mena de conseqüències. Si ho desitges, em puc posar en contacte amb tu al finalitzar el projecte per explicar-te els resultats obtinguts.

Aquest document descriu el que se't demana en la teva participació i també detalla els permisos que m'agradaria que em donessis. Si tens algun dubte pots adreçar-te a Àlex Tomico Valverde (alex.tomico01@estudiant.upf.edu).

1. Dones permís a Àlex Tomico Valverde per reproduir fragments, sempre anonimitzats, de l'entrevista i d'altres documents que em puguis facilitar.
2. Dones permís a Àlex Tomico Valverde per enregistrar en format d'àudio l'entrevista amb la qual participes en aquesta investigació.
3. Dones permís a Àlex Tomico Valverde per utilitzar aquestes dades com a font d'informació per a dur a terme el Treball de Fi de Grau.

Les dades recollides seran tractades de forma anònima i la informació s'ajustarà al que diu la Llei de Protecció de Dades vigent en l'actualitat (Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals). Les dades personals i les gravacions s'eliminaran un cop finalitzat el projecte. Si la teva informació s'utilitza per a publicacions o presentacions no es farà cap referència a la teva identitat, a menys que indiquis una altra cosa.

Moltes gràcies per formar part del meu projecte i ajudar-me en aquesta investigació. Si us plau, fes constar la data i signa al costat del teu nom per indicar que has llegit i acceptes les condicions d'aquest estudi.

Nom del participant: Rosamaria Felip

Signatura:

Nom de l'investigador: Àlex Tomico

Signatura:

Lloc i data: Barcelona, 1 març 2022

CONSENTIMENT INFORMAT

Aquest full de consentiment informat és per al Treball de Fi de Grau de l'estudiant del Grau en Llengües Aplicades Àlex Tomico Valverde. Aquest projecte es durà a terme durant l'any 2022 a la Universitat Pompeu Fabra.

Benvolgut, benvolguda,

En primer lloc, t'agraeixo la teva col·laboració en el meu Treball de Fi de Grau.

La teva col·laboració en el treball és voluntària, sense remuneració, i tens dret a finalitzar-la quan vulguis sense cap mena de conseqüències. Si ho desitges, em puc posar en contacte amb tu al finalitzar el projecte per explicar-te els resultats obtinguts.

Aquest document descriu el que se't demana en la teva participació i també detalla els permisos que m'agradaria que em donessis. Si tens algun dubte pots adreçar-te a Àlex Tomico Valverde (alex.tomico01@estudiant.upf.edu).

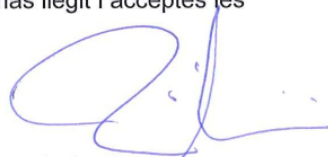
1. Dones permís a Àlex Tomico Valverde per reproduir fragments, sempre anonimitzats, de l'entrevista i d'altres documents que em puguis facilitar.
2. Dones permís a Àlex Tomico Valverde per enregistrar en format d'àudio l'entrevista amb la qual participes en aquesta investigació.
3. Dones permís a Àlex Tomico Valverde per utilitzar aquestes dades com a font d'informació per a dur a terme el Treball de Fi de Grau.

Les dades recollides seran tractades de forma anònima i la informació s'ajustarà al que diu la Llei de Protecció de Dades vigent en l'actualitat (Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals). Les dades personals i les gravacions s'eliminaran un cop finalitzat el projecte. Si la teva informació s'utilitza per a publicacions o presentacions no es farà cap referència a la teva identitat, a menys que indiquis una altra cosa.

Moltes gràcies per formar part del meu projecte i ajudar-me en aquesta investigació. Si us plau, fes constar la data i signa al costat del teu nom per indicar que has llegit i acceptes les condicions d'aquest estudi.

Nom del participant: NÚRIA TIRO CASTELÀ

Signatura:

Nom de l'investigador: Àlex Tomico Valverde

Signatura:

Lloc i data:

Barcelona, 08/03/2022

CONSENTIMENT INFORMAT

Aquest full de consentiment informat és per al Treball de Fi de Grau de l'estudiant del Grau en Llengües Aplicades Àlex Tomico Valverde. Aquest projecte es durà a terme durant l'any 2022 a la Universitat Pompeu Fabra.

Benvolgut, benvolguda,

En primer lloc, t'agraeixo la teva col·laboració en el meu Treball de Fi de Grau.

La teva col·laboració en el treball és voluntària, sense remuneració, i tens dret a finalitzar-la quan vulguis sense cap mena de conseqüències. Si ho desitges, em puc posar en contacte amb tu al finalitzar el projecte per explicar-te els resultats obtinguts.

Aquest document descriu el que se't demana en la teva participació i també detalla els permisos que m'agradaria que em donessis. Si tens algun dubte pots adreçar-te a Àlex Tomico Valverde (alex.tomico01@estudiant.upf.edu).

1. Dones permís a Àlex Tomico Valverde per reproduir fragments, sempre anonimitzats, de l'entrevista i d'altres documents que em puguis facilitar.
2. Dones permís a Àlex Tomico Valverde per enregistrar en format d'àudio l'entrevista amb la qual participes en aquesta investigació.
3. Dones permís a Àlex Tomico Valverde per utilitzar aquestes dades com a font d'informació per a dur a terme el Treball de Fi de Grau.

Les dades recollides seran tractades de forma anònima i la informació s'ajustarà al que diu la Llei de Protecció de Dades vigent en l'actualitat (Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals). Les dades personals i les gravacions s'eliminaran un cop finalitzat el projecte. Si la teva informació s'utilitza per a publicacions o presentacions no es farà cap referència a la teva identitat, a menys que indiquis una altra cosa.

Moltes gràcies per formar part del meu projecte i ajudar-me en aquesta investigació. Si us plau, fes constar la data i signa al costat del teu nom per indicar que has llegit i acceptes les condicions d'aquest estudi.

Nom del participant: Roser Alcaraz carbonell

Signatura:

Nom de l'investigador:

Signatura:

Lloc i data: Online, el dia 11 maig d'11h a12h

ÀLEX TOMICO
VALVERDE -
DNI
48064580P
48064580P

Firmado digitalmente
por ÀLEX TOMICO
VALVERDE - DNI
48064580P
Fecha: 2022.06.03
22:53:38 +02'00'